

Годишен индивидуален
финансов отчет
и доклад за дейността на
ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД

за 2023 година

Име на дружеството:

Централен депозитар АД

Съвет на директорите:

**Апостол Апостолов
Васил Големански
Надя Даскалова
Теодора Ангелова
Ангел Рабаджийски**

Изпълнителен директор:

Васил Големански

Директор Финанси и администрация (съставител):

Искрен Николов

Адрес на управление:

**гр. София
ул. Три уши №6**

Одитори:

БДО АФА ООД

Съдържание

1. ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА	11 страници
2. ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР	5 страници
3. ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	77 страници

**Доклад за дейността
на Централен депозитар АД за 2023 година**

Съдържание	Стр.
Въведение	2
Информация за Дружеството	2
Правна рамка	3
Съществени събития, свързани с дейността на Централен депозитар през 2023 г.	4
Международни отношения и проекти	6
Търговия	7
Услуги за емитенти и обслужване на корпоративни действия	8
Обслужване на особени залози и други обезпечения	8
Управление на риска, финансови показатели и други значими аспекти от дейността	9
Научноизследователска дейност и клонове	11
Бъдещо развитие на дружеството	11
Събития след края на отчетния период	11

Въведение

Настоящият отчет е разработен в съответствие с чл. 139, ал. 2 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа и чл. 39 от Закона за счетоводството. Той съдържа данни за дейността и финансовия отчет на „Централен депозитар“ АД (ЦД АД, дружеството) към 31.12.2023 г.

Отчетът предоставя информация за резултатите от дейността на Централен депозитар през 2023 г., конкретни данни, анализи и изводи. Очертани са основните тенденции в развитието на капиталовия пазар, както и изпълнението на целите и приоритетите на дружеството за текущата година.

Информация за Дружеството

Централен депозитар АД е търговско дружество, създадено през 1996 г. за поддържане на националната регистрационна система и системата за сетълмент на корпоративни безналични ценни книжа. Дружеството е със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Три уши“ № 6 и е регистрирано по реда на Закона за търговския регистър с ЕИК 121142712.

Централен депозитар АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите. Към 31.12.2023 г. Съветът на директорите е в състав:

Апостол Апостолов – председател;

Васил Големански – член;

Надя Даскалова – член;

Теодора Ангелова – член;

Ангел Рабаджийски – член.

Дружеството се представлява от Васил Големански - Изпълнителен Директор.

Централен депозитар АД поддържа централен регистър на ценни книжа и осъществява, съгласно предмета си на дейност:

1. Основни услуги: 1.1. първоначална регистрация в системата за безналични ценни книжа; 1.2. предоставяне и поддържане на сметките за ценни книжа; 1.3. управляване на система за сетълмент на ценни книжа.

2. Спомагателните услуги: 2.1. Услуги, свързани с услуги по сетълмент: а) организиране на механизъм за предоставяне в заем на ценни книжа между участниците в системата за сетълмент на ценни книжа; б) предоставяне на услуги по управление на обезпечения като агент на участниците в системата за сетълмент на ценни книжа; в) съгласуване на инструкции, за сетълмент, предаване на инструкции, потвърждаване сделки, проверка на сделки. 2.2. Услуги, свързани с регистрационните услуги и услугите по централно поддържане: а) услуги, свързани с регистри на акционерите; б) подпомагане на провеждането на корпоративни действия, включително данъчни и информационни услуги и услуги, свързани с провеждането на общи събрания; в) услуги, свързани с нови емисии на ценни книжа, включително присвояване и управление на ISIN, и други подобни кодове; г) предаване и обработка на инструкции, събиране и обработка на такси, както и свързаното с това отчитане. 2.3. Установяване на връзки между

ЦДЦК (централни депозитари на ценни книжа), предоставяне, поддържане или управление на сметки за ценни книжа във връзка с услуги по сетълмент, управления на обезпечения и други спомагателни услуги.

3. Други спомагателни услуги: 3.1. водене, поддържане и предоставяне на услуги във връзка с това на регистър на особените залози; 3.2. водене, поддържане и предоставяне на услуги във връзка с вписване на финансови обезпечения; 3.3. отчитане във връзка с регулаторните изисквания; 3.4. вписване на обстоятелства по наложени запори от изпълнителни органи; 3.5. предоставяне на информация, данни и статистика на служби, занимаващи се със статистика и проучвания на пазара, или на други правителствени или междуправителствени структури; 3.6. предоставяне на информация, данни и справки на държавни и други органи, имащи право да получават съответната информация; 3.7. издаване и поддържане на идентификационни кодове на правния субект (LEI).

4. Други услуги, съгласно действащата нормативна уредба: 4.1. откриване и водене на сметки за безналични финансови инструменти; 4.2. регистриране на сделки с финансови инструменти по т. 4.1; 4.3. водене на парични сметки и осъществяване на плащания във връзка със сделки с финансови инструменти по т. 4.1; 4.4. администриране на финансови инструменти, включително водене книгите на акционерите за безналични акции и облигации; 4.5. обездвижване на финансови инструменти в случаите, определени в нормативните актове; 4.6. други дейности, посочени в Наредбата за дейността му и действащите нормативни актове.

Централен депозитар АД осигурява ефективно функциониране на централен регистър на ценни книжа, в условията на надеждност и сигурност при осъществяване на сделките и съхраняване на информацията, както и пълна прозрачност на условията по предлаганите от него услуги.

Правна рамка

Правилник за дейността на ЦД АД (Правилникът) – изменения и допълнения през 2023 г.

С решение на КФН № 497-ЦД от 27.04.2023 г. бяха одобрени изменения и допълнения на Правилника за дейността на ЦД АД с цел осигуряване на прилагането на изискванията за присъединяване на ЦД АД като участник в общата платформа за сетълмент на ценни книжа TARGET2-Securities (T2S) на Евросистемата за целите на извършване на общоевропейски сетълмент на сделки с финансови инструменти от емисии, деноминирани в евро, съобразяване с промените в приложимата към ЦД АД нормативна уредба и преодоляване на установени в практиката на ЦД АД проблеми при прилагането на определени процедури.

Промените в Правилника са в следните насоки:

- Регулация на условията и реда за кредитните институции да извършват дейност като директни участници в T2S като директно свързани страни (Directly Connected Parties) и оторизация от страна на ЦД АД с права за директни операции в T2S;
- Изискванията за T2S DCA сметка;
- Детайлизиране на уредбата за издаване на ISIN, FISN, и CFI на кодове на дружествата, емитирали безналични ценни книжа;

- Регистрация на емисии финансови инструменти, които са вписани в регистъра на друг централен депозитар на ценни книжа по искане на член на ЦД АД, място за търговия или друга компетентна институция;
- Детайлизиране на уредбата във връзка с корпоративните действия;
- Детайлизиране на уредбата във връзка с условията за приключване на сделките и момент на окончателност, използването на сметки, механизма на работа при отразяване на сделките, сключени чрез T2S;
- Детайлизиране на уредбата във връзка с особените залози/запори върху безналични ценни книжа.

Промени в действащата нормативна уредба

През 2023 г. (ДВ бр. 36 от 21.04.2023 г.), влязоха в сила промени в Наредба № 8 от 3.09.2020 г. за изискванията към дейността на централните депозитари на ценни книжа, централния регистър на ценни книжа и други лица, осъществяващи дейности, свързани със сетълмента на ценни книжа. Промените са свързани с изискването и необходимостта централните депозитари на ценни книжа спазват Насоките за възлагане на дейности на външни доставчици на компютърни услуги "в облак" (ESMA50-164-4285 BG), издадени от Европейския орган за ценни книжа и пазари, за които Комисията е взела решение за прилагането им съгласно чл. 13, ал. 1, т. 26 от Закона за Комисията за финансов надзор. През 2023 г. (бр. 8 от 25.01.2023 г., бр. 65 от 28.07.2023 г., изм., бр. 84 от 6.10.2023 г.) влязоха в сила промени в Закона за публичното предлагане на ценни книжа, с които се въведоха специални правила относно емитенти на ценни книжа, допуснати до търговия на многостранна система за търговия, мерките за реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници, разпоредби, свързани с децентрализирания регистър и пазарните инфраструктури, основани на технологията на децентрализирания регистър.

През 2023 г. (бр. 66 от 1.08.2023 г., в сила от 5.08.2023 г., изм. и доп., бр. 84 от 6.10.2023 г., бр. 85 от 10.10.2023 г.) влязоха в сила промени в Закона за пазарите на финансови инструменти, които касаят дейността на инвестиционните посредници относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове, финансови инструменти, издадени чрез технологията на децентрализирания регистър, изискванията във връзка с централните контрагенти и др.

През 2023 г. във връзка с присъединяването към T2S се приеха промени в Общите условия с членовете на ЦД АД.

Съществени събития, свързани с дейността на Централен депозитар АД през 2023 г.

На 10.05.2023 г. се проведе редовно общо събрание на акционерите на Централен депозитар АД.

Общото събрание прие следните решения:

- прие доклада на Съвета на директорите за дейността на дружеството през 2022 г.;
- прие годишния финансов отчет на дружеството за 2022 г., заверен от регистрирания одитор - одиторско предприятие „АФА“ ООД и доклада на одиторското предприятие;

- прие консолидирания годишен финансов отчет на дружеството за 2022 г., заверен от регистрирания одитор - одиторско предприятие „АФА“ ООД и доклада на одиторското предприятие;
- прие решение относно печалбата на дружеството, реализирана през 2022 г. в размер на 5 333.79 лв. след отчислените данъци, като нетната счетоводна печалба за 2022 г., след отчислените данъци, се разпределя между акционерите като дивидент по 0.38 лв. на акция.;
- освободи от отговорност членовете на Съвета на директорите на ЦД АД за дейността им по управление на дружеството през 2022 г.;
- избра специализираното одиторско предприятие АФА ООД (настоящо наименование БДО АФА ООД) да извърши одит и заверка на годишния финансов отчет на дружеството за 2023 г., съгласно предложението на Съвета на директорите.

Участие в проекта TARGET2- Securities (T2S)

През м. октомври 2022 г. Централен депозитар АД и Европейската централна банка (ЕЦБ) подписаха рамково споразумение (T2S Framework Agreement и T2S Collective Agreement) за присъединяването на Централен депозитар АД към платформата T2S след едногодишен период съвместна работа и сътрудничество между експертни екипи от двете страни. С подписването на споразумението Централен депозитар АД започна процес по присъединяване към над 20 депозитарни институции в Европа, които вече използват платформата за сетълмент на ценни книжа в евро и датски крони. Присъединяването е ангажимент от интеграционните процеси на българския капиталов пазар и елемент от присъединяване на България към еврозоната.

През 2023 г. Централен депозитар АД изготви необходимата информация за Анекс I „TARGET2-Securities Eligibility Criteria Report” и Анекс II „Assessment Methodology and Questionnaire on TARGET2-Securities Eligibility Criteria Fulfilment” за Съвета по пазарни инфраструктури на Европейската централна банка.

Предвид изискванията за присъединяване към платформата и мигрирането на евроденоминиранияте емисии безналични ценни книжа, Централен депозитар АД предприе всички изискуеми действия, вкл. изготвяне и съгласуване на изменения и допълнения в Правилника за дейността, Общите условия на членовете и Тарифата на цените и услугите.

Планирането на миграцията на евроденоминиранияте емисии бе съгласувано с инвестиционната общност, като за целта Централен депозитар АД предоставяше публично необходимата информация. Миграцията беше проведена успешно в периода 5, 7, 8 септември 2023 г. Прехвърлянията с всички евроденоминирани емисии бяха възстановени на 11.09.2023 г., датата на присъединяване на Централен депозитар АД към T2S. Стартирането на 11.09.2023 г. беше осъществено с използване на модел за плащане по сделките DVP Model 1 (брутна база за финансови инструменти и пари). Въвеждането в експлоатация на метода на сетълмент DVP Model 2 (модел на сетълмент с нетиране на пари) за T2S сетълмент е отложено до приемането на еврото в България и мигрирането на всички емисии в T2S.

Международни отношения и проекти

Участие в проекта TARGET2- Securities / T2S/

Централен депозитар АД продължава да работи в тясно сътрудничество с Европейската централна банка и структурите за управление на T2S, вече като пълноправен член на платформата с участие в решенията относно бъдещото развитие на обобщевропейската пазарна инфраструктура.

През 2023 г. във връзка с присъединяването към T2S се приеха промени в Общите условия с членовете на ЦД АД.

Корпоративни действия

В съответствие с поетите ангажименти по Проекта на ЕЦБ за насърчаване на интеграцията на европейските финансови пазари, както и в пряко следствие от стартиране на процеса по присъединяване към T2S, ЦД АД задълбочи усилията си за достигане на пълна хармонизация с правилата и процедурите за извършване на корпоративни действия (КД), разработени от Съвместната работна група по корпоративни действия (CAJWG-Corporate Actions Joint Working Group) и T2S подгрупа по корпоративни действия (CASG-Corporate Actions Sub-group), доразвити и оценявани от AMI-SeCo (Advisory Group on Market Infrastructures for Securities and Collateral).

Като продължение на активната дейност на депозитара до момента, през годината беше актуализиран новия вариант на Adaptation plan tables, включващи подробен списък на стандартите, оценка на приложимостта и етапите на изпълнението. Основната им цел е оценяване нивото на хармонизация на извършваните КД - основен фактор за ефективното функциониране на паневропейския финансов пазар, безпроблемното прилагане на паричната политика и гарантиране на финансовата стабилност.

В Adaptation plan tables се отчита степента на хармонизация на дълговите ценни книжа, тяхната обработка по цялата попечителска верига, както и адаптирането на съответните съобщения за обработка в ISO 20022. Подготвен е проект за техническо задание, който включва съобщения, които би следвало да се разработят по отношение на корпоративните действия.

Друга инициатива, свързана с наблюдаваните от AMI-SeCo стандарти, в която ЦД АД се включва активно е актуализиране на подробен въпросник, проследяващ динамиката на хармонизационни процес. На тази база ЕЦБ публикува доклад Single Collateral Management Rulebook for Europe (SCoRE), съдържащ анализ на ниво страни-участници, както и агрегираните резултати - в общоевропейски план.

В качеството си на активен участник в инициативите на Консултативната група за пазарни инфраструктури за ценни книжа и обезпечения - AMI-SeCo, ЦД АД участва и в Compliance monitoring exercise, с цел изготвяне на актуална оценка на текущите нива на съответствие със стандартите за корпоративни събития в Европа. Проучването се организира чрез националните групи на заинтересованите страни (National Stakeholder Groups - NSG), създадени на всеки пазар. Резултатите се оценяват от Групата за корпоративни събития (AMI-SeCo's Corporate Events Group - CEG) и са публично достъпни в доклада Corporate Events Compliance Report.

Обект на анализ са:

- Пазарните стандарти за обработка на корпоративни действия, за приключили и неприключили трансакции;

- Пазарните стандарти за идентификация на акционерите.

С въвеждането на стандартите на местния пазар, Централен депозитар предоставя на своите членове услуги на европейско ниво. Използваната към момента информационна система е в непрекъснат процес на обновяване и модернизиране, което гарантира европейско ниво на обслужване.

Търговия

ПРЕХВЪРЛЯНИЯ / СДЕЛКИ			
ГОДИНА	БОРСОВИ	ИЗВЪНБОРСОВИ	ОБЩО
2021	86 861	1246*	88 107
2022	101 023	1172*	102 195
2023	67 641	844*	68 485

* Извънборсовите прехвърляния не включват трансферите от наследства, дарения и прехвърляния от собствена към клиентска подметка при посредник

ПРЕХВЪРЛЕНИ ЦЕННИ КНИЖА	
ГОДИНА	БРОЙ
2021	372 425 281
2022	228 202 773
2023	203 688 522

ГОДИНА	СДЕЛКИ С ОБЕКТ НА ТЪРГОВИЯ КИ	РЕГИСТРИРАНИ ПЛАЩАНИЯ С КИ КЪМ ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ	ТРАНСФЕРИ ОТ НАСЛЕДСТВА	ДУБЛИКАТ НА ДЕПОЗИТАРНА РАЗПИСКА
2021	707	59	2000	830
2022	499	43	1849	943
2022	426	39	1703	1 660

БОРСОВИ СДЕЛКИ ЗА ТЪРГОВИЯ С ПРАВА		
ГОДИНА	БРОЙ СДЕЛКИ	ПРЕХВЪРЛЕНИ ПРАВА
2021	1 199	188 058 920
2022	581	47 622 784
2023	67	8 564 271

Услуги за емитенти и обслужване на корпоративни действия

Дейността свързана с услугите, предоставяни на дружествата, емитирали безналични финансови инструменти продължи да се развива в насока към предоставяне на услугите през електронната платформа на ЦД АД.

През 2023 г., както и през миналата година се забеляза увеличаване на броя на дружествата, които направиха плащания на дивидент чрез системата на ЦД, а също така се увеличи и броя на дружествата, които регистрираха промени в капитала си.

През 2023 г. 95 дружества регистрираха нови емисии, от тях 37 дружества регистрираха емисии акции, 45 емисии на облигации, 6 нови договорни фонд и 7 емисии на права.

Промените в емисиите финансови инструментите основно бяха свързани с регистрацията на увеличение на капитала, като през годината 121 дружества подадоха заявления за увеличение на капитала, 112 от тях с издаване на нови акции, 7 дружества регистрираха увеличение на капитала с издаване на емисия права, а 2 дружества регистрираха промяна на номиналната си стойност.

При плащанията по облигационни емисии се запази тенденцията от 2022 г. През 2023 г. чрез системата на ЦД АД се извършиха 356 плащания на суми по облигационни емисии, в резултат на които чрез системата на ЦД бяха изплатени над 341 млн. лв. Изплатен беше дивидента на 71 дружества в размер на над 363 млн. лв.

Значително се увеличи броя на изготвените извлечения от книгата на притежателите на БФИ - 3,231 броя книги.

Издадени са общо 98 ISIN кодове, като се увеличи и броя на издадените CFI и FISN кодове за публичните дружества.

Обслужване на особени залози и други обезпечения

Дейността по обслужването на особените залози и договори за финансови обезпечения се осъществява в съответствие с изискванията на Закона за особените залози, Правилника за устройството и дейността на Централния регистър на особените залози към Министерството на правосъдието, Закона за договорите за финансови обезпечения и Правилника на Централен депозитар АД.

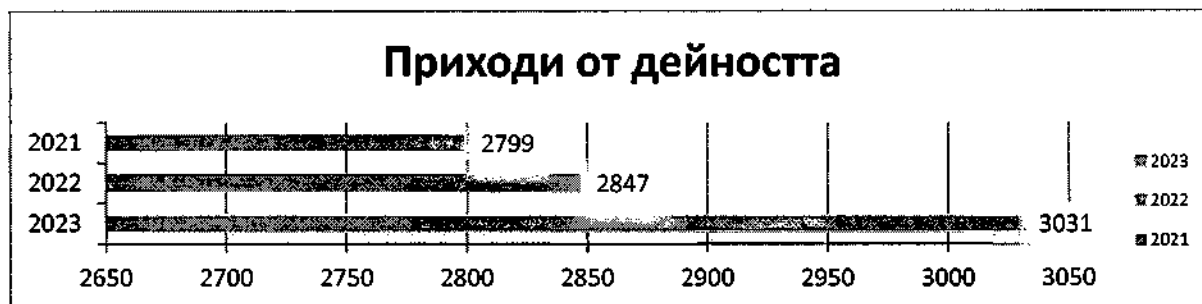
За периода 01.01.2023 г. – 31.12.2023 г. в регистъра на особените залози са регистрирани 365 вписвания. От тях:

- 34 броя вписвания на особен залог
- 72 броя запори
- 2 вписвания в регистъра на договорите за финансови обезпечения
- 257 вписвания на други обстоятелства

За отчетния период са извършени и множество справки за държавни и частни съдебни изпълнители, справки за КФН, справки за АП, НАП, КОНПИ, други овластени институции, частни и юридически лица.

Управление на риска, финансови показатели и други значими аспекти от дейността

През 2023 г. приходите продължиха възходящия си тренд като всички дейности бележат ръст спрямо миналата година. Реализираните приходи от основна дейност за 2023 г. са в размер на 3,031 хил. лв., което спрямо 2022 г. е ръст с 184 хил. лв.

Стойността на търговските вземания към края на 2023 г. е 94 хил. лв., като те се изменят несъществено спрямо предходната година, с което се запазва и добрата средна събираемост на вземанията - 13 дни. Запазва се тенденцията от последните години за поддържане на добра събираемост на вземанията, които са в резултат на активните мерки предприети от ЦД, а именно подобрена комуникация с клиентите на ЦД (чрез създаване на електронни канали за обмен на документи) и текущи кампании за събиране на вземания.

Сделки със свързани лица

Общият размер на сделките със свързани лица са, както следва:

Продажби на свързани лица	Свързано лице	Вид свързаност	2023	2022
			BGN '000	BGN '000
Информационно обслужване и годишна такса	Българска Фондова Борса – София АД	Предприятие с квалифицирано участие /контрол/ от страна на държавата	45	34

Доставки от свързани лица	Свързано лице	Вид свързаност	2023	2022
			BGN '000	BGN '000
Покупка на услуги	БД Консулти АД	Дъщерно дружество	153	115

Разчети със свързани лица

Задълженията към свързани лица към 31.12.2023 г. са в размер на 24 хил. лв. (31.12.2022 г.: 5 хил. лв.).

Възнаграждения на ключовия управленски персонал

Съставът на ключовия управленски персонал е оповестен по-горе в *Информация за Дружеството*.

Заплатите и другите краткосрочни доходи на ключовия управленски персонал за 2023 г. възлизат на 270 хил. лв. (2022 г.: 263 хил. лв.), в т.ч.:

- Текущи възнаграждения: 265 хил. лв. (2022 г.: 258 хил. лв.)
- Осигуровки: 5 хил. лв. (2022 г.: 5 хил. лв.)

Финансови рискове

В хода на обичайната си дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързаните парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху прогнозиране на резултатите от определени области на финансовите пазари за постигане на минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството. Политиката в тази област е свързана с извършването на оценки на пазарните обстоятелства във връзка с направените инвестиции и формите за поддържане на ликвидните средства. Част от прилаганите механизми са свързани и с анализ и търсене на приложими решения по отношение определянето на адекватни цени на услугите,

предлагани от Централен депозитар АД. Основният стремеж при управлението на рисковете е недопускането на неоправданата им концентрация.

Научноизследователска дейност и клонове

През годината дружеството не предприемало действия в областта на научноизследователската и развойната дейност, както и няма наличие на клонове на дружеството.

Бъдещо развитие на Дружеството

Основните цели за бъдещето развитие на дружеството се обединяват в следните насоки:

- Осигуряване на ефективно функциониране на националната регистрационна система за безналични ценни книжа, подsigурявайки я с надеждна софтуерна и хардуерна среда;
- Разширяване броя на предлаганите услуги, чрез предлагане на иновативни решения за местния пазар;
- Осигуряване на максимално лесен достъп до предлаганите услуги, чрез изграждане на онлайн платформа за достъп за максимален брой от предлаганите услуги.

Събития след края на отчетния период

Няма значими събития настъпили след края на отчетния период.

28.03.2024 г.

Васил Големански

Изпълнителен Директор

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

ДО АКЦИОНЕРИТЕ НА ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД

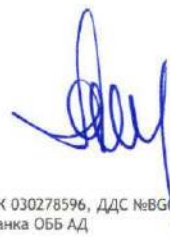
Мнение

Ние извършихме одит на индивидуалния финансов отчет на ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД („Дружеството“), съдържащ индивидуалния отчет за финансовото състояние към 31 декември 2023 г. и индивидуалния отчет за всеобхватния доход, индивидуалния отчет за промените в собствения капитал и индивидуалния отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към индивидуалния финансов отчет, съдържащи и съществена информация за счетоводната политика.

По наше мнение, приложеният индивидуален финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Дружеството към 31 декември 2023 г. и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на индивидуалния финансов отчет“. Ние сме независими от Дружеството в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на индивидуалния финансов отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични

отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Обръщане на внимание

Обръщаме внимание на оповестеното в *Приложение № 2.2 Консолидиран финансов отчет на Дружеството* на индивидуалния финансов отчет за 2023 година, че към датата на неговото издаване все още не е бил издаден консолидираният финансов отчет на Дружеството за същия период. Съгласно планираните дати ръководството очаква консолидираният финансов отчет да бъде одобрен за издаване не по-късно от 19 април 2024 г. от Съвета на директорите на Дружеството, след която дата отчетът ще бъде в разположение на трети лица. Нашето мнение не е модифицирано по отношение на този въпрос.

Друга информация, различна от индивидуалния финансов отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва индивидуалния финансов отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно индивидуалния финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на индивидуалния финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с индивидуалния финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай, че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен индивидуалния финансов отчет, съответства на индивидуалния финансов отчет.
- б) Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Отговорности на ръководството за индивидуалния финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този индивидуален финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС, и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на индивидуалния финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Отговорности на одитора за одита на индивидуалния финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали индивидуалният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този индивидуален финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания в индивидуалния финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.

- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството.

- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.

- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в индивидуалния финансов отчет или в случай, че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства,

получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на индивидуалния финансов отчет, включително оповестяванията, и дали индивидуалният финансов отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с ръководството, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

БДО АФА ООД
Одиторско дружество

Рени Йорданова Йорданова
Управител и
Регистриран одитор, отговорен за одита

12 април 2024 година
ул. "Оборище" 38
гр. София 1504, България

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ИНДИВИДУАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	
1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2. ОБОБОЩЕНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	8
3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ	45
4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА	46
5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ	46
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	46
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	47
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	47
9. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ	48
10. РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА	48
11. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	49
12. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	50
13. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	51
14. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	51
15. ИНВЕСТИЦИИ В СЪВМЕСТНИ ДРУЖЕСТВА	52
16.1 ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОЦЕНЯВАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	52
16.2 ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОЦЕНЯВАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ НА ФОНДА ЗА ГАРАНТИРАНЕ НА СЕГЪЛМЕНТА	54
17. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ	55
18. АКТИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ	57
19. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ	58
20. ДРУГИ ТЕКУЩИ АКТИВИ	59
21. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	59
22. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	60
23. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ	62
24. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	65
25. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ТРЕТИ ЛИЦА	65
26. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ГАРАНЦИОННИ ФОНДОВЕ	66
27. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ	67
28. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ	67
29. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	67
30. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	68
31. ЛИЗИНГ	75
32. СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	76
33. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	77

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
за годината, завършваща на 31 декември 2023 година

	Приложения	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Приходи от договори с клиенти	3	3 031	2 847
Други приходи от дейността, нетно	4	6	29
Разходи за материали	5	(29)	(40)
Разходи за външни услуги	6	(1 046)	(880)
Разходи за персонала	7	(1 644)	(1 637)
Разходи за амортизация	12,13	(123)	(137)
Други разходи за дейността	8	(232)	(221)
		<u>(37)</u>	<u>(39)</u>
Финансови разходи		(1)	(1)
Финансови приходи		63	50
Финансови приходи/(разходи), нетно	9	<u>62</u>	<u>49</u>
Печалба преди данък върху печалбата		<u>25</u>	<u>10</u>
Разход за данък върху печалбата	10	(3)	(4)
Нетна печалба за годината		<u>22</u>	<u>6</u>
Други компоненти на всеобхватния доход:			
<i>Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата</i>			
Последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи	23	(15)	51
Данък върху доходите, свързан с компонентите на другия всеобхватен доход, които няма да бъдат рекласифицирани		-	-
		<u>(15)</u>	<u>51</u>
<i>Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата</i>			
Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	11, 16	69	(397)
Данък върху доходите, свързан с компонентите на другия всеобхватен доход, които могат да бъдат рекласифицирани		-	-
		<u>69</u>	<u>(397)</u>
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци	11	<u>54</u>	<u>(346)</u>
ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА		<u>76</u>	<u>(340)</u>

Приложенията на страници от 5 до 77 са неразделна част от индивидуалния финансов отчет.

Изпълнителен директор:

Васил Големански

Директор "Финанси и администрация" (съставител):

Искрен Николов

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
 към 31 декември 2023 година

АКТИВИ	Приложения	31 декември		31 декември	
		2023	BGN '000	2022	BGN '000
Нетекущи активи					
Имоти, машини и оборудване	12		807		933
Нематериални активи	13		176		31
Инвестиции в дъщерни предприятия	14		343		343
Инвестиции в съвместни дружества	15		94		-
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	16.1		2 125		2 061
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност на Фонда за гарантиране на сетълмента	16.2		148		139
Други дългосрочни вземания	17		97		97
Активи по отсрочени данъци	18		83		84
			3 873		3 688
Текущи активи					
Търговски вземания	19		94		92
Други текущи активи	20		204		209
Парични средства и парични еквиваленти на Фонд за гарантиране на сетълмента	21.1		967		885
Парични средства и парични еквиваленти	21.2		4 282		4 789
			5 547		5 975
ОБЩО АКТИВИ			9 420		9 663
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ					
СОБСТВЕН КАПИТАЛ					
Основен акционерен капитал			1 400		1 400
Резерви			5 645		5 546
Нагрупани печалби/(загуби)			(33)		(35)
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ	22		7 012		6 911
ПАСИВИ					
Нетекущи задължения					
Задължения към персонала при пенсиониране	23		84		60
Задължения по лизинг	31		-		10
			84		70
Текущи задължения					
Търговски задължения	24		286		283
Задължения към трети лица	25		554		1 025
Задължения по Фонд за гарантиране на сетълмента	26.2		1 127		1 024
Задължения по Гаранционен фонд за обезщетяване на вреди	26.1		83		80
Задължения към персонала и социалното осигуряване	27		200		198
Задължения за данъци	28		20		13
Текуща част от задължения по лизинг	31		10		7
Други текущи задължения	29		44		52
			2 324		2 682
ОБЩО ПАСИВИ			2 408		2 752
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			9 420		9 663

Приложенията на страници от 5 до 77 са неразделна част от индивидуалния финансов отчет.

Индивидуалният финансов отчет на страници от 1 до 77 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан от негово име на 28.03.2024 г. от:

Изпълнителен директор:

Директор "Финанси и администрация" (съставител):

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
за годината, завършваща на 31 декември 2023 година

Приложения	2023 BGN'000	2022 BGN'000
Парични потоци от оперативна дейност		
Печалба преди данък върху печалбата	25	10
<i>Корекции с:</i>		
Амортизация	123	137
Обезценка на вземания	7	24
Приходи от лихви по предоставени срочни депозити в банки с инвестиционна цел и от инвестиции в ценни книжа	(63)	(50)
Начислени дългосрочни задължения към персонала и по неизползван годишен отпуск	118	119
Други непарични начисления	14	25
<i>Парични потоци от оперативната дейност преди промени в оборотния капитал</i>	224	265
 <i>Промени в активите и пасивите, участващи в оперативна дейност</i>		
(Увеличение)/намаление на търговски и други вземания	(4)	89
Намаление на търговски и други задължения	(453)	(71)
Платен данък върху печалбата	(2)	(2)
Нетни парични потоци (използвани в)/ от оперативната дейност	(235)	281
 Парични потоци за инвестиционна дейност		
Покупки на машини и оборудване	(42)	(74)
Покупки на програмни продукти	(100)	(80)
Придобиване на акции в съвместни дружества	(94)	-
Постъпления по получени лихви по предоставени срочни депозити в банки и ценни книжа с инвестиционна цел	60	57
Покупка на инвестиции в ценни книжа	-	(565)
Постъпления от инвестиции в ценни книжа	-	391
Увеличение в капитала на дъщерни дружества	-	(41)
Нетни парични потоци използвани в инвестиционната дейност	(176)	(312)
 Парични потоци от финансова дейност		
Плащания по лизинг	(8)	(6)
Изплатени дивиденди	(5)	(185)
Постъпления от емисия на акции	-	1 111
Нетни парични потоци (използвани във)/от финансовата дейност	(13)	920
 Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти	(424)	889
 Нетни парични потоци на Фонда за гарантиране на сетълмента	21.1	(82)
Нетно (намаление)/увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти, общо	(506)	907
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	4 788	3 881
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	4 282	4 788

Приложенията на страници от 5 до 77 са неразделна част от индивидуалния финансов отчет

Изпълнителен директор:

Васил Големанов

Директор "Финанси и администрация"(съставител):

Искрен Николов

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
за годината, завършваща на 31 декември 2023 година

	Основен акционерен капитал	Премиен резерв	Законови резерви	Специфичен законов резерв (Гаранционен фонд)	Други резерви	Резерв по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	Натрупани печалби/(загуби)	Общо собствен капитал
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Салдо към 1 януари 2022 година	1 000	-	1 088	2 551	150	246	93	5 128
<i>Промени в собствения капитал за 2022 година:</i>								
Разпределение на печалбата за 2021 година:	-	-	-	-	-	-	(185)	(185)
- дивиденди	-	-	-	-	-	-	(185)	(185)
Общ всеобхватен доход за годината	-	-	-	-	-	(397)	57	(340)
- нетна печалба за годината	-	-	-	-	-	-	6	6
- други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци	-	-	-	-	-	(397)	51	(346)
Емисия на акции за увеличение на капитала	400	1 880	-	-	-	-	-	2 280
Отчисления по закон на база "приходи от дейността" за гаранционен фонд	-	-	-	28	-	-	-	28
Салдо към 31 декември 2022 година	1 400	1 880	1 088	2 579	150	(151)	(35)	6 911
<i>Промени в собствения капитал за 2023 година:</i>								
Разпределение на печалбата за 2022 година:	-	-	-	-	-	-	(5)	(5)
- дивиденди	-	-	-	-	-	-	(5)	(5)
Общ всеобхватен доход за годината	-	-	-	-	-	69	7	76
- нетна печалба за годината	-	-	-	-	-	-	22	22
- други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци	-	-	-	-	-	69	(15)	54
Отчисления по закон на база "приходи от дейността" за гаранционен фонд	-	-	-	30	-	-	-	30
Салдо към 31 декември 2023 година	1 400	1 880	1 088	2 609	150	(82)	(33)	7 012

Приложенията на страници от 5 до 77 са неразделна част от индивидуалния финансов отчет.

Изпълнителен директор:

Васил Големански

Директор "Финанси и администрация" (съставител):

Искрен Николов

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Централен депозитар АД е търговско дружество, създадено през 1996 г. за поддържане на националната регистрационна система и система за сетълмент корпоративни безналични ценни книжа. Дружеството е със седалище и адрес на управление гр.София, ул. "Три уши" № 6 и е регистрирано от Софийски градски съд с решение № 1/29.08.1996 г. фирмено отделение по фирмено дело № 109211 по описа за 1996 г.

1.1. Собственост, правен статут и управление

Централен депозитар АД (Депозитарът/Дружеството) е непублично акционерно дружество. Към 31 декември 2023 г. капиталът на Дружеството е разпределен в 14,000 броя безналични поименни акции с номинална стойност на една акция - сто лева. С решение на Общото събрание на акционерите, проведено на 22.06.2009 г., на основание чл. 246, ал.4 от Търговския закон, капиталът на Дружеството е увеличен от 100,000 лева на 1,000,000 лева чрез увеличение на номиналната стойност на една акция от 10 лв. на 100 лв. Увеличението на капитала е с част от средствата във фонд „Резервен“. През 2022г. Дружеството увеличи капитала си, чрез емитиране на нови 4,000 броя безналични акции с номинал 100 лв. до 1,400,000 лева.

Разпределението на акционерния капитал е:

	31.12.2023	31.12.2022
	% участие	% участие
• Министерство на финансите	43.70	43.70
• Българска Фондова Борса - София АД	4.51	6.21
• Банки	32.85	37.01
• Други	18.94	13.08
	100.00	100.00

Възложените специални функции (Приложение № 1.2.) на Централния депозитар определят и специфичните характеристики на неговия правен статут, регламентирани в Закона за публично предлагане на ценни книжа, както следва:

- фонд "Резервен" се формира по общия ред на Търговския закон;
- Дружеството формира печалба за целите на данъчното облагане (от 30.07.2011 г.) и за разпределение в полза на акционерите си;
- източници за набиране на средства в гаранционния фонд са отчисления на база приходите от дейността на депозитара (от 30.07.2011 г.) съгласно условията и реда, определени с неговия правилник;

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

- до 10% от капитала на Централния депозитар може да се притежава от акционери извън Министерството на финансите; Българска народна банка; регулирани пазари, съответно пазарни оператори в случаите, когато са различни лица от регулирани пазари; чуждестранни депозитарни и клирингови институции.

За Централния депозитар не се открива производство по несъстоятелност, както и не може да бъде прекратен само въз основа на решение на Общото събрание.

Централен депозитар АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите. Към 31.12.2023 г. ръководството на Дружеството, в лицето на Съвета на директорите е в състав:

Апостол Апостолов – председател;

Васил Големански – член;

Надя Даскалова – член;

Теодора Ангелова – член;

Ангел Рабаджийски – член.

Дружеството се представлява от Васил Големански - Изпълнителен директор.

Към 31.12.2023 г. общият брой на персонала в Дружеството е 24 служители (31.12.2022 г.: 25 служители).

1.2. Предмет на дейност

Централният депозитар поддържа националната регистрационна система за безналични ценни книжа и осъществява:

- регистриране на безналични финансови инструменти и на прехвърляния на безналични финансови инструменти, както и съхранение и поддържане на данни за безналични финансови инструменти чрез откриване и водене на сметки на техните емитенти и притежатели;
- клиринг и сетълмент на сделки с безналични финансови инструменти, включително водене на парични сетълмент сметки и извършване на плащания във връзка със сделки с безналични финансови инструменти;
- администриране на безналични финансови инструменти, включително водене на книга на притежателите на безналични финансови инструменти, разпределяне на дивиденди, лихви и други плащания;
- регистриране на особени залози върху безналични финансови инструменти;
- блокиране и деблокиране на безналични финансови инструменти;
- предоставяне на други предвидени в неговия правилник услуги.

Съгласно промените в Наредба № 8 на КФН за Централния депозитар (ДВ бр. 24 от 12.03.2014 г.), депозитарът поема функциите на оператор на системата с окончателност на сетълмента за

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА**

сделките с финансови инструменти по смисъла на Закона за платежните услуги и платежните системи с цел осигуряване на сетълмент на сделки с безналични финансови инструменти.

Централният депозитар осигурява ефективно функциониране на националната регистрационна система за безналични финансови инструменти и на оперираната от него система за сетълмент в условията на надеждност и сигурност при осъществяване на сделките и съхраняване на информацията, както и пълна прозрачност на условията по предлаганите от него услуги.

1.3. Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на Дружеството, за периода 2019 – 2023 г. са представени в таблицата по-долу:

Показател	2019	2020	2021	2022	2023
БВП в млн. лева*	120 342	120 492	138 979	167 809	182 950
Реален растеж на БВП **	4.0 %	- 4.0 %	7.7 %	3.9 %	1.9 %
Инфлация в края на годината (ХИПЦ) ***	3.1 %	0.0 %	6.6 %	14.3 %	5.0 %
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.75	1.72	1.65	1.86	1.81
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.74	1.59	1.73	1.83	1.77
Основен лихвен процент в края на годината*	0.00	0.00	0.00	1.30	3.80
Безработица (в края на годината)*	5.9 %	6.7 %	4.8 %	5.4 %	5.6 %
Кредитен рейтинг на Р България по Standard&Poors (дългосрочен)	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB
Кредитен рейтинг на Р България по Moody's (дългосрочен)	Baa2	Baa1	Baa1	Baa1	Baa1
Кредитен рейтинг на Р България по Fitch (дългосрочен)	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB
Кредитен рейтинг на Р България по Scope Ratings (дългосрочен)	BBB	BBB	BBB+	BBB+	BBB+

* Предварителни данни на БНБ за 2023г. към 23.02.2024 г.

** Предварителни данни на БНБ за 2023г. към декември месец 2023 г.

*** Предварителни данни на НСИ за 2023г. към 15.02.2024 г.

В резултат на усложнената геополитическа ситуация след нахлуването на Русия в Украйна на 24 февруари 2022 г., войната продължава да оказва въздействие върху глобалните икономически и финансови пазари. В началото на октомври 2023 г. на геополитическата карта започна пореден военен конфликт в Близкия изток, провокиран от терористична атака на Хамас срещу Израел.

Основните последици от тези войни включват, освен прекъсване на обичайните доскоро вериги на доставки, недостиг и колебания на цените на суровините, нестабилност на валутните курсове, погиване и загуба на активи, повишени разходи за енергия и други. Общата геополитическа несигурност води до икономическа несигурност и влияние върху всички икономически субекти, независимо дали те имат директни експозиции във воюващите страни под формата на активи, пазари или партньори. Налагат се и политически санкции, които възпрепятстват пътуванията, търговския обмен, международните разплащания, достъпа и разпореждането със собствени парични средства и еквиваленти и други активи. Предизвикателствата пред финансовото отчитане обхващат множество

теми, в това число: валидност на презумпцията за действащо предприятие; прогнозиране на бъдещи парични потоци; оценяване по справедлива стойност; упражняване на съществени оценки и преценки; възстановимост на активите и размер на очакваните кредитни загуби; класификация на активите и пасивите на текущи и нетекущи в отчета за финансовото състояние; промяна в класификацията на финансовите активи в резултат на промяна на бизнес модела; необходимост от оповестявания, свързани с рестрикции върху активите, напр. блокирани парични средства в резултат на наложени санкции; модификация на лизингови договори; ефективност на хеджиращи взаимоотношения; реструктуриране и др.

Дружеството поддържа националната регистрационна система за безналични ценни книжа, чието нормално функциониране не е засегнато в следствие на усложнената геополитическа обстановка.

Ръководството на Дружеството текущо наблюдава спазването на нормативните изисквания, както и изменението на рисковете в бизнес средата.

2. ОБОБОЩЕНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1. База за изготвяне на индивидуалния финансов отчет

Индивидуалният финансов отчет на Централен депозитар АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2022 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение – счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

За текущата финансова година Дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2023 г., не са настъпили промени в счетоводната политика на Дружеството, освен някои нови и разширяването на вече установени оповестявания, без това да доведе до други промени в класификацията или оценката на отделни отчетни обекти и операции.

Новите и/или променените стандарти и тълкувания включват:

- Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети и Изложение за практика 2 Преценки за същественост (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приет от ЕК). *Промените дават насоки и примери относно приложение на концепцията за същественост при преценки и вземане на решения, свързани с оповестяванията на счетоводната политика като: а) заместват изискването за оповестяване на съществена информация за счетоводните политики вместо на значимите счетоводни политики. б) дават пояснения как предприятията могат да идентифицират съществената информацията относно счетоводните политики и да дават примери кога информация за счетоводните политики е вероятно да бъде съществена; в) поясняват, че информацията за счетоводните политики може да бъде съществена поради своята същност, дори и когато съответните суми са несъществени; г) поясняват, че информацията за счетоводните политики е съществена, ако е необходима на потребителите на финансовите отчети на предприятието за разбирането на определена съществена информация във финансовите отчети; и д) поясняват, че предприятието не е нужно да оповестява несъществена информация за счетоводните политики, това не следва да води до пропускане или прикриване на съществена счетоводна информация;*
- Промени в МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приети от ЕК). *Промените са насочени основно към приблизителните оценки и са свързани с пояснения за по-точно разграничение между промени в счетоводната политика, корекции на грешки и промени в приблизителните оценки като: а) „дефиницията за промени в приблизителните оценки“ е заменена с „дефиниция за приблизителните оценки“ - според новата дефиниция приблизителните оценки са стойности във финансовите отчети, които са обект на несигурност по отношение на оценяването им; б) предприятието разработва и прилага приблизителни оценки, ако счетоводните политики изискват позиции във финансовите отчети да бъдат оценени по начин, който съдържа несигурност по отношение на оценяването им; в) направено е пояснение, че промяна в приблизителна оценка може да е резултат на промяна във входящи данни или на оценъчната техника, както и от нова информация или ново развитие, освен ако това не резултат от корекция на грешка от предходни години; и г) промяна в приблизителна оценка може да има отражение върху печалбата или загубата за текущия период или върху печалбата и загубата за текущия периоди и бъдещи периоди;*
- МСС 12 Данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приети от ЕК). *Изменения на МСС 12 Данъци върху дохода – Отсрочени данъци, свързани с активи и пасиви, произтичащи от единична транзакция. Измененията ограничават обхвата на освобождаване от признаване на отсрочени данъчни пасиви, вследствие на което то не се прилага за транзакции, при които при първоначално признаване, възникват равни по размер облагаеми и намаляеми временни разлики. Такива транзакции са признаването на актив “право на ползване” и задължения по лизинг от лизингополучателите на датата на стартиране на лизинга, както и при начисляване на задължения за демонтаж, преместване и възстановяване, включени в себестойността на съответния актив. С влизане в сила на измененията предприятията следва да признаят всеки отсрочен данъчен актив (до степента, до която е вероятно да съществува облагаема печалба, срещу която да могат да*

се използват намаляемите временни разлики) и отсрочен данъчен пасиви (за всички облагаеми временни разлики) съобразно критериите на МСС 12 за сделки, свързани с активи и пасиви, произтичащи от единични транзакции на или след началото на най-ранния представен във финансовия отчет сравнителен период. Предприятията признават кумулативния ефект от първоначалното прилагане на измененията като корекция на началното салдо на неразпределената печалба или друг компонент на собствения капитал, ако е подходящо към тази дата. Измененията са в сила за годишни отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.;

- *Промени в МСС 12 Данъци върху дохода – Международна данъчна реформа – примерни правила за Втори стълб модел (в сила веднага след издаване на промените, както и за годишни периоди от 01.01.2023 г., приети от ЕК). Промените уточняват, че МСС 12 се прилага за данъците върху доходите (печалбите), които произтичат от данъчни закони, приети или приети по същество с цел въвеждане на примерни правила от Втори стълб модел, издадени от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), в т.ч. данъчни закони, въвеждащи допустими минимални национални допълнителни данъци, описани в тези правила, наречени законодателни актове от Втори стълб или данъци върху доходите от Втори стълб. Промените въвеждат временно изключение от изискването на стандарта, позволяващо на предприятията да не признават и оповестяват информация за отсрочени данъчни активи и пасиви, произтичащи и свързани със законодателното въвеждане на правилата на Втори стълб модела. Предприятията следва да оповестят факта, че са приложили това изключение. Те, обаче, следва да оповестяват отделно информацията, свързана с текущия разход/(икономия от) за данък, произтичащ от прилагане на правилата по Втори стълб за глобален минимален данък, както и информация, която би подпомогнала потребителите да разберат ефектите за дружеството от въвеждането на законодателното въвеждане на правилата на Втори стълб. Промените се прилагат ретроспективно;*
- *МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приет от ЕК). Този стандарт е изцяло нов счетоводен стандарт за всички видове застрахователни договори, вкл. за някои гаранции и финансови инструменти, като обхваща принципи за тяхното признаване, оценяване, представяне и оповестяване. Той не е приложим за дейността на дружеството, поради което ръководството не е оценявало неговото приложение.;*
- *Подобрения на МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приети от ЕК). Промените са свързани с първоначалното прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – сравнителна информация. Той не е приложим за дейността на дружеството, поради което ръководството не е оценявало неговото приложение.*

Към датата на издаване за одобряване на този индивидуален финансов отчет са издадени, но не са все още в сила за годишни периоди, започващи на 01.01.2023 г., няколко нови стандарти и разяснения, както и променени стандарти и разяснения, които не са били приети за по-ранно приложение от Дружеството.

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

От тях ръководството е преценило, че следните биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на Дружеството за следващи периоди, а именно:

- Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети (в сила за годишни периоди от 01.01.2024 г., не приети от ЕК). Тези промени са насочени към критериите на класифицирането на задълженията като текущи и нетекущи. Според тях предприятието класифицира задълженията си като текущи или нетекущи в зависимост от правата му, които съществуват в края на отчетния период и не се влияе от вероятността дали то ще упражни правото си да отложи уреждането на задълженията. Класификацията не се повлиява от очаквания на предприятието за или събития след датата на финансовия отчет. Промените уточняват, че под „уреждане“ на задължения се има предвид прехвърлянето на трета страна на парични средства, инструменти на собствения капитал, други активи или услуги. Класификацията не се отнася за деривативите в конвертируеми пасиви, които сами по себе си са инструменти на собствения капитал. Промените се прилагат ретроспективно. По-ранно прилагане е разрешено, но едновременно с прилагане на промените в МСС 1 Представяне на финансови отчети, нетекущи задължения, обвързани с ограничителни условия;
- Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети, нетекущи задължения, обвързани с ограничителни условия (в сила за годишни периоди от 01.01.2024 г., не са приети от ЕК). Тези промени уточняват, че само ограничителни условия, които предприятието е длъжно да спазва на или преди края на отчетния период засягат правото на предприятието да отложи уреждането на съответните задължения за най-малко дванадесет месеца след отчетната дата и съответно, само те следва да се вземат предвид при оценката на класификацията на задълженията като текущи или нетекущи. Тези споразумения влияят върху това дали правото съществува в края на отчетния период, дори ако спазването на условията се оценява след него (например ограничително условие, базирано на финансовото състояние на предприятието към края на отчетния период, но оценено след неговия край). Ограничителни условия, които се изчисляват на база на финансовото състояние на предприятието след края на отчетния период (например на база на финансовото състояние на предприятието шест месеца след отчетната дата) не следва да се вземат предвид при определяне на класификацията на задълженията и правото на тяхното отлагане. Въпреки това предприятията следва да оповестят информация за ограничителните условия, обхващащи наблюдаем период в рамките на дванадесет месеца след края на отчетния период с цел оценка на риска от това дали задълженията биха станали изискуеми. Промените се прилагат ретроспективно. По-ранно прилагане е разрешено, но едновременно с прилагането на промените в МСС 1 Представяне на финансови отчети относно класифицирането на задълженията като текущи и нетекущи;
- Промени в МСС 7 Отчет за паричните потоци и МСФО 7 Финансови инструменти: оповестяване: договорености за финансиране на доставчици (в сила за годишни периоди от 01.01.2024 г., не са приети от ЕК). Промените имат за цел да повишат прозрачността на отчетането на договореностите за финансиране на доставчици и да помогнат на потребителите на финансови отчети да оценят ефекта им върху задълженията, паричните потоци и ликвидния риск, на който предприятието е изложено, като добавят допълнителни

оповестявания във връзка с този тип договорености. Промените са свързани с изискване за добавяне на информация за оценка на ефектите от тези договорености върху задълженията и паричните потоци, както следва: а) ред и условия на договореностите; б) балансовата стойност и съответния ред от отчета за финансовото състояние на задълженията, които са част от договореностите; в) балансовата стойност и съответния ред от отчета за финансовото състояние на сумите, които доставчикът вече е получил от доставчика на финансиране (финансовата институция); г) времеви диапазон от сроковете за плащане за финансовите задължения по договореностите за финансиране на доставчици и съпоставимите срокове за финансови задължения, които не са част от тези договорености; д) вида и ефекта на непаричните изменения в балансовата стойност на финансовите задължения, които са част от договореностите за финансиране на доставчици. В МСФО 7 са добавени изисквания към оповестяване на оценка на изложеността на предприятието към ликвиден риск и какъв ефект върху предприятието може да окаже прекратяване на договореностите. Промените се прилагат ретроспективно, като има облекчения относно неоповестяване на информация за периоди преди началната дата на периода, в който промените се прилагат за първи път, както и относно някои количествени оповестявания, отнасящите за началната дата на периода на първоначално прилагане. По-ранно прилагане е разрешено;

- Промени в МСФО 16 Лизинг – Задължение по лизинг при продажба и обратен лизинг (в сила за годишни периоди от 01.01.2024 г., приети от ЕК). Промените имат за цел да доразвият изискванията към продавача - лизингополучател при измерване на задължението по лизинг при сделки „продажба – обратен лизинг“. Те изискват след началната дата на лизинга (датата на предоставяне на основния актив) продавачът - лизингополучател да определи „лизингови плащания“ и „ревизирани лизингови плащания“ по начин, по който да не признае печалба или загуба, която се отнася до правото на ползване, задържано от него. Промените не се отнасят за признаване на печалби и загуби във връзка с частично или пълно прекратяване на лизинговия договор. Промените се прилагат ретроспективно и засяга особено сделки по продажба и обратен лизинг, където лизинговите вноски включват променливи плащания, които не зависят от индекс или процент. По-ранно прилагане е разрешено;
- МСФО 10 (променен) – Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия (с отложена ефективна дата на влизане в сила, подлежаща на определяне от СМСС). Тези промени са насочени към решаването на счетоводното третиране на продажбите или апортите на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия. Те потвърждават, че счетоводното третиране зависи дали продаваните активи или апортираните немонетарни активи, съставляват или не по същество „бизнес“ по смисъла на МСФО 3. Ако тези активи като съвкупност не отговарят на определението за „бизнес“ инвеститорът признава печалба или загуба до процента, съответстващ на дела на другите несвързани инвеститори в асоциираното или съвместното предприятие. В случаите когато се продават активи или се апортират немонетарни активи, които като съвкупност са „бизнес“, инвеститорът признава изцяло печалбата или загубата от транзакцията. Тези промени ще се прилагат

перспективно. СММС отложи началната дата на приложение на тези промени за неопределено време.

Ръководството е в процес на проучване, анализ и оценка на ефектите от направените промени в горепосочените стандарти, които биха оказвали влияние върху счетоводната политика и върху класификацията и представянето на активите и пасивите на Дружеството.

Допълнително, за посочения по-долу променен стандарт, който е издаден, но все още не е в сила за годишни периоди започващи на 01.01.2023 г., ръководството е преценило, че не би имал потенциален ефект за промени в счетоводната политика и финансовите отчети на Дружеството:

- Промени в Промени в МСС 21 Ефекти от промените в обменните курсове: липса на обменни курсове (в сила за годишни периоди от 01.01.2025 г., не приети от ЕК). *Тези промени уточняват и изискват от предприятията да прилагат последователен подход при определяне на: а) кога дадена валута е обменяема в друга и кога не, както въвеждат определения за това.*

Индивидуалният финансов отчет на Дружеството е изготвен на база историческата цена, с изключение на дългосрочните дългови инвестиции, които са оценени по справедлива стойност през другия всеобхватен доход.

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в отчета и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условия на финансова криза несигурностите са по-значителни). Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в Приложение № 2.22.

2.2. Консолидиран финансов отчет на Дружеството

Дружеството изготвя своя консолидиран финансов отчет за 2023 г. в съответствие с МСФО в сила за 2023 г., в който отчет ще е включен и настоящият индивидуален годишен финансов отчет. Дружеството притежава собственост и упражнява контрол върху дъщерни дружества, поради което, съгласно изискванията на Закона за счетоводството в България и на основание МСФО 10

Консолидирани финансови отчети изготвя и консолидиран финансов отчет. Съгласно планираните дати, ръководството очаква консолидираният финансов отчет да бъде одобрен за издаване не по-късно от 19 април 2024 г. от Съвета на директорите на Дружеството, след която дата отчетът ще бъде публично на разположение на трети лица.

2.3. Сравнителни данни, функционална валута и признаване на курсови разлики

Дружеството представя сравнителна информация в този индивидуален финансов отчет за една предходна година. Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

Функционалната и отчетната валута на представяне в индивидуалния финансов отчет на Дружеството е българският лев. Отчетната валута на представяне на финансовия отчет на Дружеството е българският лев. Българският лев е фиксиран съгласно Закона за БНБ в съотношение EUR 1:BGN 1.95583.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември те се оценяват в български лева като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в индивидуалния отчет за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на търговски сделки в чуждестранна валута, или отчитането на търговски сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в момента на възникването им, като се представят към “други доходи или загуби от дейността, нетно”.

2.4. Приходи

2.4.1. Признаване на приходи по договори с клиенти

Обичайните приходи на Дружеството са от следните дейности: приходи от такси за поддържане на регистър на акционерите/облигационерите, приходи от годишни такси за членство в депозитара, приходи от такси по регистрация/дерегистрация на емисии ценни книжа, такси за

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

извършване услуги на инвестиционните посредници, вписване на особени залози, услуги за трансфер на лихви и дивиденди и др.

Приходите в Дружеството се признават, когато контролът върху обещаните в договора с клиента услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез предоставяне на обещаните услуги.

Оценка на договор с клиент

Договор с клиент е налице само когато при влизането му в сила той:

- а. има търговска същност и мотив;
- б. страните са го одобрили (устно, писмено или на база „установена и общопризната стопанска практика“) и се ангажирали да го изпълнят;
- в. правата на всяка страна и г. условията за плащане могат да бъдат идентифицирани; и
- д. съществува вероятност възнаграждението, на което Дружеството има право при изпълнение задълженията си за изпълнение, да бъде получено. При оценка на събираемостта се вземат предвид всички релевантни факти и обстоятелства по сделката, вкл. минал опит, обичайни бизнес практики, публикувани правила и направени изявления от страна на Дружеството.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка през всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (пасив по договор) в отчета за финансовото състояние, докато:

- а. всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени;
- б. Дружеството изпълни задълженията си за изпълнение и е получило цялото или почти цялото възнаграждение (което не подлежи на възстановяване); и/или
- в. когато договорът е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти Дружеството прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и респ. дали обещаните услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора), и/или на поредица (серия) от разграничими услуги, които по същество са еднакви и имат същия модел на прехвърляне на клиента, се отчита като едно задължение за изпълнение.

Дружеството признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален договор с клиент като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор. При договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база само ако групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

2.4.2. Измерване/(оценяване) на приходите по договори с клиенти

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор цена на сделката.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката, Дружеството взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента (ако има такива). При договори с повече от едно задължение за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка услуга, определени по един от допустимите в МСФО 15 методи, като приоритет се дава на метода на „наблюдаемите продажни цени“.

Промяната в обхвата или цената (или и в двете) на договора се отчита като отделен договор и/или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена. В зависимост от това:

а) модификацията се отчита като отделен договор, ако обхвата на договора се разширява поради добавянето на услуги, които са разграничими, и промяната в договорната цена отразява индивидуалните продажни цени на добавените услуги;

б) модификацията се отчита като прекратяване на съществуващия договор и сключване на нов договор (прилагане в бъдещето), ако оставащите услуги са разграничими от прехвърлените преди модификацията, но промяната в договорната цена не отразява индивидуалните продажни цени на добавените услуги;

в) модификацията се отчита като част от съществуващия договор (кумулятивно коригиране), ако оставащите услуги не са разграничими от прехвърлените преди модификацията и следователно са част от едно задължение за изпълнение, което е уредено частично.

2.4.3. Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Приходите от услуги, генерирани в Дружеството, са основно от приходи от такси за поддържане на регистър на акционерите/облигационерите, приходи от годишни такси за членство в депозитара, приходи от такси по регистрация/дерегистрация на емисии ценни книжа, такси за извършване услуги на инвестиционните посредници, вписване на особени залози, услуги за трансфер на лихви и дивиденди и др. Като цяло Дружеството е достигнало до заключение, че действа като принципал при договореностите си с клиентите, освен ако изрично не е оповестено друго за определени транзакции, тъй като обичайно Дружеството контролира услугите преди да ги прехвърли към клиента.

При продажба на услугите, свързани с отчитане на приходи от такси за поддържане на регистър на акционерите/облигационерите и приходи от годишни такси за членство в депозитара, контролът върху услугите се прехвърля в периода от времето при тяхното предоставяне, тъй като този начин отразява начина на предоставяне и консумиране на услугата. Приходите от продажби се признават в течение на времето чрез измерване на степента на изпълнение на задълженията на Дружеството (етап на завършеност). За измерването на напредъка (етапа на завършеност) Дружеството използва метода "обем на извършената работа". Този метод е определен като най-подходящ, тъй като клиентът едновременно получава и употребява ползите, получени от дейността на предприятието в хода на изпълнение на тези дейности.

Оценките за приходите, разходите и/или степента на напредък към завършване се преразглеждат, ако обстоятелствата се променят и/или настъпят нови такива. Всяко последващо увеличение или намаление на очакваните приходи и/или разходи се отразява в печалбата или загубата в периода, в който обстоятелствата, довели до преразглеждането, станат известни на ръководството.

При продажба на услуги, свързани с отчитане на приходи от такси по регистрация/дерегистрация на емисии ценни книжа, такси за извършване услуги на инвестиционните посредници, вписване на особени залози, услуги за трансфер на лихви и дивиденди и др., контролът върху услугите се прехвърля в точно определен момент, при тяхното приемане от клиента, тъй като професионалното становище е свързано само с факти и обстоятелства, които са характерни за конкретната услуга, предоставяна на конкретния клиент, т.е. услугата няма алтернативна употреба.

Цена на сделката и условия за плащане

Цената на сделката включва фиксирана продажна цена, съгласно "Тарифата на цените и услугите на Централен депозитар АД", приета от Съвета на директорите и в сила от 1 януари 2014 г., съответно актуализирана периодично и която е публично оповестена и достъпна на интернет страницата на Дружеството.

Променливо възнаграждение

Променливото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размера на признатите кумулативно приходи. Формите на променливо възнаграждение включват:

Неустойки за неизпълнение на задълженията на някоя от страните, включително за качествено изпълнение от страна на Дружеството. Променливите възнаграждения под формата на неустойки се включват в намаление на цената на сделката, само ако плащането им е твърде вероятно. Опитът на Дружеството показва, че исторически то спазва изискванията по договорите с клиенти и не е начислявало задължения за неустойки. Получаването на променливите възнаграждения под формата

на неустойки, дължими от клиента, зависи от действията на клиента. Поради това те се включва като част от цената на сделката, само когато несигурността за получаването им е разрешена.

Всички последващи промени в размера на променливото възнаграждение се признават като корекция на приходите (като увеличение или намаление) към датата на промяната и/или разрешаване на несигурността. В края на всеки отчетен период Дружеството преразглежда направените преценки и актуализира цена на сделките, така че да представи вярно съществуващите и настъпилите през отчетния период обстоятелства.

Съществен финансов компонент

Дружеството е направило анализ и е определило, че продължителността на срока между момента, в който клиента плаща за обещаните и/или получени услуги и момента на прехвърляне на контрола върху тези услуги е в рамките на дванадесет месеца и договореното възнаграждение няма съществен компонент на финансиране.

В редки случаи Дружеството събира краткосрочни аванси от клиенти, които нямат съществен компонент на финансиране. Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти (Приложение № 24 Търговски задължения).

За услугите, свързани с отчитане на приходи от такси за поддържане на регистър на акционерите/облигационерите, при които клиентът не е заплащал дължимото от него възнаграждение за получените услуги в рамките на 12 последователни месеца, Дружеството спира да начислява приходи от тези услуги, поради високата степен на несигурност за получаването на входящите парични потоци и стопанските изгоди, свързани със затруднение на самите фирми-платци (Приложение № 2.22.1).

За договори, при които очакването е периодът между прехвърлянето на контрола върху обещаните услуги и плащането от клиента да е до 12 месеца, Дружеството не коригира цената на сделката за въздействието на значителния компонент на финансиране.

Ключовите преценки и предположения, които оказват съществено влияние върху размера и срока за признаване на приходите от договори с клиенти, са оповестени в Приложение № 2.22.1.

2.4.4. Разходи по договори с клиенти

Като разходи по договори с клиенти Дружеството отчита:

- допълнителните и пряко обвързани разходи, които то поема при сключване на договор с клиент и които очаква да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (разходи за получаване на договор с клиент) и
- разходите, които то поема при изпълнение на договор с клиент и които са пряко свързани с конкретния договор, спомагат за генерирането на ресурси за използване при самото изпълнение на

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

договора и се очаква да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (разходи за изпълнението на такива договори).

Дружеството не поема каквито и да било разходи за получаване на договори с клиенти и разходи за изпълнение на такива договори, които са допустими за и подлежат на капитализация.

2.4.5. Салда по договори с клиенти

Търговски вземания и активи по договори

Търговските вземания представляват безусловно право на Дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначалното оценяване, последващата оценка и обезценката на търговските вземания са оповестени в Приложение № 2.19.1 и 2.22.2.

Активът по договор е правото на Дружеството да получи възнаграждение в замяна на услугите, които е прехвърлило на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез прехвърляне на предоставянето на услугите Дружеството изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие). Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно. Правото на възнаграждение се счита за безусловно, ако единственото условие за това, плащането на възнаграждението да стане дължимо, е изтичането на определен период от време.

Пасиви по договори

Като пасив по договор Дружеството представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите по договор се представят на отделен ред към текущите и нетекущите активи и пасиви в отчета за финансовото състояние и се оповестяват отделно. Те се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на Дружеството, а останалите – като нетекущи. Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, търговските вземания и активите по договора се подлагат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 Финансови инструменти. Загубите от обезценка в резултат от договори с клиенти се представят отделно от други загуби от обезценка към „други разходи за дейността“.

2.5. Финансови приходи и разходи

Финансови приходи

Финансовите приходи се включват в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: приходи от лихви по депозитни и разплащателни сметки, както и от приходи/печалби от сделки с инвестиции в ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход. Финансовите приходи се представят отделно от финансовите разходи на лицевата страна на индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Признаване на приходи от лихви

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната балансова стойност на финансовите активи, с изключение на финансовите активи, които са кредитно обезценени (Етап 3), за които приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (т.е. брутната балансова стойност, коригирана за провизията за загуби).

Лихвените приходи по текущи разплащателни сметки се включват в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се представят в статията “други доходи или загуби от дейността, нетно”.

Нетните разлики от промяна на валутни курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се представят нетно към “други доходи или загуби от дейността, нетно”.

Финансови разходи

Финансовите разходи се включват в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се посочват отделно от финансовите приходи и се състоят от разходи/загуби от сделки с инвестиции в ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.

2.6. Разходи

Разходите в Дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост (до степента, до която това не би довело до признаване на обекти в отчета за финансовото състояние, които не отговарят на определенията за активи и пасиви).

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

2.7. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени в индивидуалния финансов отчет по историческа цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното си придобиване имотите, машините и оборудване се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, вкл. митническите такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяемите данъци и др.

Дружеството е определило стойностен праг от 700 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се третираат като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от Дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на себестойността по МСС 16 – историческа цена на придобиване (себестойността), намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на дълготрайните материални активи. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Полезният живот по групи активи е определен в съответствие с: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване и е както следва:

- сгради – 25 г.
- компютърна техника, мобилни телефони – от 2 до 4 г.
- транспортни средства – от 4 до 8 г.

- стопански инвентар – 7 г.

Определеният срок на годност на дълготрайните активи се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че те биха могли да се отличават трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на дълготрайните материални активи е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Материалните дълготрайни активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към “други приходи/ (загуби) от дейността” на лицевата страна на индивидуалния отчет за всеобхватния доход (отчета за печалбата или загубата).

2.8. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени в индивидуалния финансов отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени основно лицензии за програмни продукти, използвани в Дружеството.

Методи на амортизация

В Дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот от 3 до 7 г.

Обезценка на активи

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Нематериалните активи се отписват от индивидуалния отчет за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на възнаградението, на което Дружеството очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към “други доходи/ (загуби) от дейността” на лицевата страна на индивидуалния отчет за всеобхватния доход (отчета за печалбата или загуба).

2.9. Дългосрочни дългови инвестиции

Дългосрочните дългови инвестиции на Дружеството се състоят от държавни ценни книжа и са класифицирани като финансови активи, отчитани по справедлива стойност през другия всеобхватен доход.

Първоначално оценяване

Първоначално дългосрочните дългови инвестиции се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаградението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията (финансовият актив) (Приложение № 2.19 Финансови инструменти).

Всички покупки и продажби на дългови инвестиции се признават на “датата на търгуване” на сделката, т.е. датата, на която Дружеството поема ангажимент да закупи или продаде актива.

Последващо оценяване

Притежаваните от Дружеството дългосрочни дългови инвестиции се оценяват последващо по справедлива стойност (Приложение № 2.21 Оценяване по справедлива стойност), на база пазарни цени (цени на дилъри) – „последна цена купува” към последния работен ден на съответния отчетния период (година), т.е. директни (некоригирани) цени (Ниво 1).

Ефектите от последващата преоценка до справедлива стойност се представят в отделен компонент на индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и респ. в резерв по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.

През периода на държане на дългови ценни книжа, класифицирани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, Дружеството признава приходи от лихви по метода на ефективния лихвен процент.

Обезценка

Дългосрочните дългови инвестиции (ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход) подлежат на обезценка за кредитни загуби. Провизията за обезценка (коректив) очаквани кредитни загуби се представят в индивидуалния отчет за текущата печалба или загуба и другия всеобхватен доход в статията *разход за обезценка на финансови активи* и като коректив спрямо *резерва по финансови активи*, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход в индивидуалния отчет за собствения капитал (Приложение № 2.19).

Отписване

При отписване на дългосрочните дългови инвестиции, кумулативната промяна в справедливата стойност, призната в резерва по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се признава (рециклира) в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.10. Инвестиции в дъщерни предприятия

Дългосрочните инвестиции под формата на дялове в дъщерни дружества, се представят във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), която представлява справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията, намалена с натрупаната обезценка.

Притежаваните от Дружеството инвестиции в дъщерни дружества подлежат на ежегоден преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни дружества се прилага “датата на сключване” на сделката.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от съответния конкретен тип инвестиции. Печалбата/(загубата) от продажбата им се представя съответно към “*финансови приходи*” или “*финансови разходи*” в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.11. Инвестиции в съвместни дружества

Съвместно дружество е такова предприятие, създадено по силата на договорно споразумение между дружеството като инвеститор и едно или повече други страни (дружества), които се заемат с обща стопанска дейност и върху която контролиращите съдружници упражняват съвместен контрол. Съвместен контрол е налице когато вземането на стратегическите финансови и оперативни решения, свързани със съвместното дружество е договорно установено да става със задължително единодушно съгласие (консенсус) между контролиращите съдружници. Последните имат права върху нетните активи на съвместното дружество.

Инвестициите в съвместни дружества са представени в индивидуалния финансов отчет по цена на придобиване (себестойност), която представлява справедливата стойност на възнаграждението, което е платено, вкл. преките разходи по придобиването на инвестицията.

Притежаваните от Дружеството инвестиции в съвместни дружества подлежат на ежегоден преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансов разход.

Инвестициите в съвместни дружества се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва съвместния контрол върху стопанските изгоди от инвестициите. Доходът от продажбата им се представя към статията финансови приходи или респ. финансови разходи на индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.12. Търговски и други вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на Дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на длъжника.

Последващо оценяване

Дружеството държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби (Приложение № 2.19 Финансови инструменти).

Обезценка

Дружеството прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, определен от МСФО 9, и на база матричен модел за процента на загубата (Приложение № 19 Търговски вземания).

Обезценката на вземанията се начислява чрез съответна кореспондираща корективна сметка за всеки вид вземане към статията "Други разходи за дейността" на лицевата страна на индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.13. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - депозити в банки с оригинален матуритет до три месеца и средствата на депозитите с по-дълъг матуритет, които са свободно разполагаеми за Дружеството съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита (Приложение № 2.19 Финансови инструменти).

Паричните средства на Фонда за гарантиране на сетълмента се представят отделно от паричните средства на Централния депозитар, тъй като те са дължими на участниците в системата за сетълмент при прекратяване на членството и се наблюдават и управляват отделно от паричните средства на Дружеството (Приложение № 2.14 и 2.22.3).

За целите на изготвянето на индивидуалния отчет за паричните потоци се прилагат следните правила:

- от паричните средства и паричните еквиваленти се изключват: а) начислените лихви по предоставени срочни депозити в банки, ако и доколкото при евентуалното предсрочно прекратяване на договора с банката за предоставен депозит, Дружеството би загубило начислената към 31 декември лихва; б) паричните средства по срочни банкови депозити с оригинален матуритет над 3 месеца, по които Дружеството има ограничения или съществени санкции и рестрикции за свободно разполагане по време на срока на депозита; както и в) паричните средства по сметки, които са трайно блокирани;
- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%) в промените на активите и пасивите, участващи в оперативната дейност;
- платените суми за ДДС по доставка на машини, оборудване и нематериални активи, с право на възстановяване, са представени като плащания към доставчици в измененията на търговски и други задължения, в промените на активите и пасивите, участващи в оперативната дейност;
- получените лихви по разплащателни сметки са представени в измененията на активите и пасивите, участващи в оперативната дейност;

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

- получените лихви от предоставени срочни депозити в банки са представени в инвестиционна дейност, доколкото по съдържание тези операции представляват инвестиране на свободни ресурси на Дружеството;

- паричните потоци на Фонда за гарантиране на сетълмента са представени в оперативната дейност и съответно намалени от изменението на общите парични потоци.

Последващо оценяване

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност, намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

2.14. Гаранционни фондове

Гаранционен фонд за обезщетяване на вреди

Централният депозитар създава специфичен гаранционен фонд за обезщетяване на вреди, възникнали при осъществяване на неговата дейност и причинени на емитенти и притежатели на ценни книжа - в резултат на виновни действия или бездействие от страна на неговите служители, както и за вреди, причинени при загубата на данни относно безналични ценни книжа. Този фонд се формира в рамките на Дружеството и на база Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК - чл.132).

Средствата в гаранционния фонд се формират, както следва:

- до 29.07.2011 г.: а) вноски от членовете на Централния депозитар; и б) 50% от превишението на приходите над разходите за съответния период; и
- за периода след 30.07.2011 г. – 31.12.2020 г. а) вноски от членовете на Централния депозитар; и б) 1% на база реализираните през съответния период приходи от дейността.

Всеки член на Централния депозитар е длъжен да направи встъпителна парична вноска в гаранционния фонд, както и годишна парична вноска в размер, определен в Правилника на депозитара. Тези средства на гаранционния фонд, формирани от вноски на членовете на депозитара, имат характер и се представят като задължение, доколкото са дължими и възстановими на членовете му в момента на доброволно прекратяване на членството им в депозитара (Приложение № 26).

Други източници за попълване на средствата в този гаранционен фонд на Централния депозитар са средствата, получени под формата на заеми, дарения, чуждестранна помощ и други. Тези средствата, както отчисленията от доходите/приходите на Дружеството /т."б" по-горе/ не са възстановими на членовете на депозитара, и поради това се представят като отделен компонент на собствения капитал (Приложение № 22).

Средствата на този гаранционен фонд се инвестират основно в банкови депозити и в ценни книжа, издадени или гарантирани от българската държава. Текущият контрол върху инвестирането на

средствата на фонда се осъществява от Съвета на директорите на депозитара, като тези решения в оперативен план се привеждат в действие от изпълнителния директор на Дружеството.

Фонд за гарантиране на сетълмента на финансови инструменти

Централният депозитар е оператор на Фонд за гарантиране на сетълмента на финансовите инструменти, който гарантира приключване на сделките с финансови инструменти, сключени на регулиран пазар на финансови инструменти и администрира неговата дейност, активи и пасиви. Той се формира в рамките на Дружеството въз основа на изменение в Наредба № 8 на КФН, обнародвано в ДВ бр. 24 от 12.03.2014, в следствие на което е променен и Правилника за работа на Централния депозитар, одобрен от КФН с Решение №537 от 10.07.2014 г.

Източници на набиране на средства във фонда са първоначалните и месечните вноски от участниците в системата за сетълмент; сумите по наложените глоби за закъснение на сделки с финансови инструменти и други източници.

Средствата на гаранционния фонд са формирани от вноски на членовете на депозитара, имат характер и се представят като задължение (Приложение № 26). При ликвидация на фонда след изплащане на задълженията му, ако такива са налице, остатъкът от неговото имущество се разпределя между членовете на фонда, участници в системата за сетълмент, съобразно направените от тях месечни вноски и натрупания доход от инвестирането на средствата, като същевременно се удържат и извършените разходи по поддържане на средствата.

Средствата на този гаранционен фонд могат да се инвестират само в ценни книжа, издадени или гарантирани от българската държава, в банкови депозити и в дългови ценни книжа, издадени от страните членки на Еврозоната с кредитен рейтинг не по-нисък от най-високия текущ кредитен рейтинг на Република България. Налице са специфични изисквания за подхода на инвестиране:

а/ не по-малко от 50 (петдесет) на сто от активите на фонда се поддържат в отделна разплащателната сметка в банката-депозитар;

б/ до 50 (петдесет) на сто от средствата на фонда се поддържат в отделни банкови депозити; като

в/ до 20 (двадесет) на сто могат да се инвестират в ценни книжа (в отделен портфейл); и

г/ не по-малко от 10 (десет) на сто от активите на фонда трябва да са парични средства на безсрочни или срочни със срок до 3 месеца банкови депозити или дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от българската държава, с остатъчен срок до падежа до 90 (деветдесет) дни.

Доходите от инвестиране на набраните средства се използват за покриване на преки административни и други разходи, свързани с дейността на фонда. Общият годишен размер на административните разходи не може да превишава размера на доходите от управление на фонда за същия период.

Контролът върху процеса по инвестиране на средствата на фонда се осъществява на текуща база от Комитета за управление на фонда, като тези решения в оперативен план се привеждат в действие от изпълнителния директор на Дружеството.

2.15. Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения в индивидуалния отчет за финансово състояние се представят по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност на база сегашната им стойност при дисконтова норма, присъща за Дружеството, а последващо – по амортизирана стойност (Приложение № 2.19. Финансови инструменти).

2.16. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в Дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удръжки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет Дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползаното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнаграждения и на вноските по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на Дружеството като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ), фонд "Гарантиране вземания на работниците и служителите" (ГВРС) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от Дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд "Пенсии", фонд "ОЗМ", фонд "Безработица", фонд "ТЗПБ", както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към Дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от Дружеството вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда Дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за всеобхватния доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за

лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал”, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет Дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиращи в България, където функционира и самото Дружество.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, Дружеството като работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл. за реструктуриране, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.17. Акционерен капитал и резерви

Централен депозитар е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал, който да служи като обезпечение на кредиторите на Дружеството. Акционерите отговарят за задълженията на Дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само при закриване на Дружеството (специален правен статут – Приложение № 1.1.).

Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и Устава Дружеството е длъжно да формира и **фонд Резервен**, като източниците на средства за този фонд са:

за периода 01.01.2011 – 29.07.2011 г.

- 50 % от превишението на приходите над разходите за периода.
- други източници, предвидени в устава или по решение на Общото събрание.

за периода след 30.07.2011 – 31.12.2023 г.

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от **фонд Резервен** могат да се използват за покриване на реализирани загуби от текуща или предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в Устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на капитала.

Гаранционният фонд е специфичен компонент на собствения капитал, формиран до 29.07.2011 г. за сметка на задължително разпределение на генерираните от Дружеството печалби/доходи (превишението на приходите над разходите - 50%), а от 30.07.2011 г. – 1% от /на база/ приходите от дейността на Дружеството.

Други резерви се формират за сметка на разпределение на реализирана печалба – по решение на Общото събрание на акционерите. До 29.07.2011 г. по закон Централен депозитар АД не е разпределял **дивиденди** за акционерите.

2.18. Лизинг

На началната дата на лизинга, която е по-ранната от двете дати - датата на лизинговото споразумение или датата на ангажирането на страните с основните условия на лизинговия договор, Дружеството прави анализ и оценка дали даден договор представлява или съдържа елементи на лизинг. Даден договор представлява или съдържа лизинг, ако по силата на него се прехвърлят срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време.

Лизингополучател

Дружеството прилага освобождаването по реда на МСФО 16 от изискването за признаване на актив „право на ползване“ и задължение по лизинг за краткосрочните си лизингови договори на компютърно оборудване, които Дружеството счита, че са на ниска стойност като нови и се използват самостоятелно в Дружеството, без да са зависими и тясно свързани с други активи.

Плащанията във връзка с краткосрочни лизингови договори и лизингови договори, по които основният актив е с ниска стойност се признават директно като текущ разход в индивидуалния отчет отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

2.19. Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

2.19.1. Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според последващата им оценка: по амортизирана стойност; по справедлива стойност през другия всеобхватен доход; и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Дружеството първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15 и издадената фактура (Приложение № 2.4 Счетоводна политика за приходи/активи по договор).

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Дружеството е поело ангажимент да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на Дружеството за неговото управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да породят парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата (СПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на СПГЛ на нивото на инструмент.

Бизнес моделът на Дружеството за управление на финансовите активи отразява начина, по който Дружеството управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци произтичат от събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи на Дружеството са класифицирани в следните категории:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход с "рециклиране" на кумулативните печалби или загуби (дългови инструменти).

Класификационни групи

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Дружеството оценява финансовите активи по амортизирана стойност когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
- условията на договора за финансовия актив поражда парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания на главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП). Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на Дружеството включват: парични средства и еквиваленти в банки, търговски вземания.

Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход (дългови инструменти)

Дружеството оценява дълговите си инструменти по справедлива стойност през другия всеобхватен доход, когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел с цел както за събиране на договорните парични потоци, така и за продажбата му, и
- условията на договора за финансовия актив поражда парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания на главницата и лихвата върху неиздължената сума на главницата.

По отношение на дълговите инструменти по справедлива стойност през другия всеобхватен доход, приходите от лихви, валутната преоценка и загубите от обезценка вкл.и тяхното възстановяване, се признават в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се изчисляват по същия начин както тези за финансовите активи, оценявани по амортизирана стойност. Останалите промени в справедливата стойност се признават в другия

всеобхватен доход и респ. в резерв по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход. При отписване, кумулативната промяна в справедливата стойност, призната в другия всеобхватен доход, се отчита (рециклира) през печалбата или загубата.

Дълговите инструменти по справедлива стойност през другия всеобхватен доход на Дружеството включват: държавни ценни книжа, които са представени в статията “дългосрочни дългови инвестиции” в индивидуалния отчет за финансово състояние.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от индивидуалния отчет за финансовото състояние на Дружеството когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Дружеството е поело задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) Дружеството е прехвърлило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) Дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но е прехвърлило контрола върху него

Когато Дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпило в споразумение за прехвърляне, то прави оценка на това дали и до каква степен е запазило рисковете и ползите от собствеността. Когато Дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлило контрола върху него, то продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай Дружеството признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Дружеството е запазило.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от: първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаградението, което може да се изиска Дружеството да изплати.

Обезценка на финансови активи

Дружеството признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Дружеството очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци

включват и паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

За изчислението на очакваните кредитни загуби на *паричните средства и еквиваленти в банки*, Дружеството прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход Дружеството прилага "трестепенен" модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив). За целта се прилага рейтингов модел, като се използват рейтингите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody's, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се използват публични данни за PD (вероятности за неизпълнение), рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, от промяната на рейтинга на съответната банка, Дружеството оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват съобразно наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по банковите сметки.

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на *търговските вземания и активите по договори с клиенти* Дружеството е избрало и прилага опростен подход на база матрица за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход то признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата. Дружеството е разработило и прилага матрица за провизиране, която се базира на историческия опит по отношение на кредитните загуби, коригирани с прогнозни фактори, специфични за длъжниците и за икономическата среда и за които е установена корелационна връзка с процента на кредитните загуби (Приложение № 30 Управление на финансовия риск).

За *дългови инструменти по справедлива стойност през другия всеобхватен доход* Дружеството прилага облекчението за нисък кредитен риск. Към всяка отчетна дата то определя дали дълговият инструмент се преценява като такъв с нисък кредитен риск, като използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия. При тази оценка Дружеството преразглежда вътрешния кредитен рейтинг на дълговия инструмент. В допълнение, Дружеството преценява дали съществува значително увеличение на кредитния риск, когато плащанията по договора са в просрочие над 30 дни.

Дълговите инструменти на Дружеството по справедлива стойност през другия всеобхватен доход включват единствено държавни облигации, които са определени като най-висока категория инвестиции (много добри и добри) от *Bloomberg* и следователно, се считат за инвестиции с нисък кредитен риск. Политиката на Дружеството е да оценява очакваните кредитни загуби за тези инструменти на 12-месечна база. Когато, обаче, е налице значително нарастване на кредитния риск след възникването, провизията за обезценка се начислява на база на очакваните кредитни загуби за

целия срок на инструмента. Дружеството използва рейтингите, определени от Bloomberg, както за определяне на това дали кредитният риск на дълговият инструмент е значително повишен, така и за приблизителна оценка на очакваните кредитни загуби.

Финансовите активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

2.19.2. Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначално им признаване финансовите пасиви се класифицират като: такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или като заеми и привлечени средства, търговски или други задължения, определени като хеджиращи инструменти в ефективен хедж, когато е уместно.

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства, и търговски и други задължения, нетно от преките разходи по сделката.

Финансовите пасиви на Дружеството включват търговски и други задължения, както и задължения по гаранционни фондове (Приложение № 2.14).

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация.

Класификационни групи

Получени заеми и други привлечени средства

След първоначалното им признаване, Дружеството оценява привлечените средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като "финансов разход" в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитор при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна

или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Компенсирание (нетирание) на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират (нетират) и в индивидуалния отчет за финансовото състояние се отразява нетната сума, ако съществува приложимо законно право за компенсиране на признатите суми и ако е налице намерение за уреждане на нетна основа, или за едновременно реализиране на активите и уреждане на пасивите.

Това изискване произтича от идеята на реалната стопанска същност на отношенията на Дружеството с даден контрагент, че при едновременното съществуване на тези две изисквания очакваният фактически бъдещ паричен поток и ползи от тези разчети за предприятието е нетният поток, т.е. нетната сума отразява реалното право или задължение на Дружеството от тези финансови инструменти - при всички обстоятелства да получи или плати единствено и само нетната сума. Ако не са налице едновременно и двете условия се приема, че правата и задълженията на Дружеството по повод тези насрещни разчети (финансови инструменти) не се изчерпват при всички ситуации само и единствено с получаването или плащането на нетната сума.

Политиката за нетирането е свързана и с оценката, представянето и управлението на реалния кредитен и ликвиден риск, свързан с тези насрещни разчети.

Критериите, които се прилагат за установяване на "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" са:

- да не зависи от бъдещо събитие, т.е. да не е приложимо само при настъпване на някакво бъдещо събитие;
- да бъде възможно за упражняване и защитимо с правни способности в хода на (кумулятивно):
  - обичайната дейност,
  - в случай на неизпълнение/просрочие, и
  - в случай на неплатежоспособност или несъстоятелност.

Приложимостта на критериите се оценява спрямо изискванията на българското законодателство и установените договорености между страните. Условието за "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" винаги и задължително се оценява заедно с второ условие - за "задължително намерение за уреждане на тези разчети на нетна база".

2.20. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство - Закона за корпоративното подоходно облагане за печалбата. Номиналната данъчна ставка за 2023 г. е 10 % (2022 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението относно всички временни разлики на Дружеството към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на индивидуалния отчет за финансовото състояние и се редуцира до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в отчета за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

Отсрочени данъчни активи на Дружеството се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция, и то само тогава, когато Дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху печалбата.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата, в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Към 31.12.2023 г. отсрочените данъци върху печалбата на Дружеството са оценени при ставка, валидна за 2024 г., която е в размер на 10 %.

2.21. Оценяване по справедлива стойност

Някои от активите и пасивите на Дружеството се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са дългосрочните дългови инвестиции и определени търговски и други вземания и задължения, които се оценяват на повтаряема база.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които Дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници, когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

Дружеството прилага различни оценъчни техники, които биха били подходящи спрямо спецификата на съответните условия, и за които разполага с достатъчна база от входящи данни, като се стреми да използва в максимална степен наличната публично наблюдаема информация и респ. – да минимизира използването на ненаблюдаема информация. Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовите отчети по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на значителни корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

Дружеството прилага основно справедлива стойност Ниво 1 и Ниво 3 .

Притежаваните от Дружеството дългосрочни дългови инвестиции, представляващи дългови ценни книжа с фиксирани или определяеми плащания и фиксирани матуритетни дати (държавните ценни книжа - облигации), се оценяват и представят в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност (Ниво 1), доколкото за тях има активен пазар, с достатъчни обеми и честота на сделките, както и текущо наблюдаеми пазарни и ценови данни.

Политиката на оценяване на Дружеството за съответния вид емисия облигации е както следва:

а) за глобалните емисии облигации:

- последна „цена купува“ на съответните емисии облигации, публикувана от международни информационни агенции в областта на финансовите инструменти Bloomberg за последния работен ден от отчетния период (година).

б) емисии облигации, търгувани на вътрешен пазар:

- последна „цена купува“ на съответните емисии облигации, публикувана от международни информационни агенции в областта на финансовите инструменти/ Reuters или Bloomberg/ за последния работен ден от отчетния период (година).

Допълнителен анализ за целите на оценяването по справедлива стойност се прави и равнището на котировките на банките-основни дилъри на съответните ценни книжа (ДЦК).

За тези активи и пасиви, които се оценяват по справедлива стойност във финансовите отчети на повтаряема база, Дружеството прави преценка към датата на всеки отчет дали е необходим трансфер в нивата на йерархия на справедливата стойност на даден актив или пасив в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

В Дружеството са разработени вътрешни правила и процедури по измерването на справедливата стойност на различните видове активи и пасиви.

На датата на всеки финансов отчет съобразно счетоводната политика на Дружеството се прави от определено лице общ анализ на предварително събрана информация за движението в стойностите на активите и пасивите, които подлежат на оценка или оповестяване по справедлива стойност, за типа налични данни и възможните фактори за наблюдаваните промени, и се предлага за одобрение пред изпълнителните директори на Дружеството подхода за измерване на справедливите стойности на съответните активи и пасиви към тази дата. При необходимост това се консултира изрично с външни оценители.

За целите на оповестяванията на справедливата стойност, Дружеството е групирало съответните си активи и пасиви на база тяхната същност, основни характеристики и рискове, както и на йерархичното ниво на справедливата стойност.

2.22. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на Дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност

2.22.1. Признаване на приходи от такси за поддържане актуална информация на книги на акционерите /облигационерите

Съгласно целите на дейността му Дружеството има право да събира месечна такса за регистрирани емисии на безналични финансови инструменти, чиято събираемост е свързана с високи несигурности. За всяка отчетна година неговото ръководство прави специално проучване и анализ за оценка на вероятността за събираемостта на този вид приходи, като групира контрагентите си в три категории.

За случаите, при които се определи висока несигурност за получаване на входящи парични потоци и стопански изгоди поради сериозни затруднения с фирмите-платци, особено когато те са в статут на ликвидация и/или процедура по несъстоятелност, признаването на прихода се прави частично или изцяло се отлага до датата на неговото евентуално реално събиране (плащане от съответната фирма - задължено лице).

Размерът на такива поддържащи такси, непризнати като приходи за 2023 г. е 448 хил. лв., (2022 г.: 453 хил. лв.).

2.22.2. Очаквани кредитни загуби

Измерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност е област, която изисква използването на комплексни модели и съществени предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби).

За прилагането на тези изисквания ръководството на Дружеството прави редица съществени преценки, като: а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск; б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби; в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби, г) установяване и оценка за зависимостта между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тези макропоказатели в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби (Приложение № 30 Управление на финансовия риск).

Подход за обезценка на търговски вземания

Дружеството прилага опростен подход и матрица за провизиране за изчисление на очакваните кредитни загуби (ОКЗ) за търговските вземания. Процентите на провизиране се базират на дните на просрочие.

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

Дружеството използва матрица за провизии за изчислението на очакваните кредитни загуби от търговските вземания. Процентите на провизиите се базират на дните просрочие за една обща група от търговски вземания и активи по договори с клиенти, тъй като те имат сходни модели на загуба (тоест географски, по вид продукт, тип клиент и рейтинг).

Матрицата за провизии първоначално се основава на детайлни исторически наблюдения за проценти на несъбираемост на вземанията на Дружеството и движението на вземанията по групи просрочия. Обичайно се използват исторически данни поне за три години спрямо датата на финансовия отчет. Дружеството калибрира матрицата така, че да коригира исторически установените зависимости за кредитните загуби с прогнозната информация, използвайки и вероятностни сценарии. Към всяка отчетна дата, наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение се актуализират и се отчитат ефектите от промените в прогнозните оценки.

Оценката на съотношението между наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение, прогнозните икономически условия и очакваните кредитни загуби е съществена счетоводна оценка. Стойността на очакваните кредитни загуби е чувствителна към промени в обстоятелствата и прогнозните условия. Историческите кредитни загуби на Дружеството и прогнозните икономически условия могат да се отклоняват за действителната несъбираемост в бъдеще. Информацията за очакваните кредитни загуби от търговските вземания и активите по договор са оповестени в Приложение № 19.

Подход за обезценка на парични средства в банки

Дружеството прилага общия подход за изчисление на очакваните кредитни загуби на паричните средства в банки. За целта то прилага модел, базиран на кредитния рейтинг на финансовите институции, в които дружеството е депозирало паричните си средства или от която е придобило ценните книжа с клауза за обратно изкупуване. Тези кредитни рейтинги са присъдени основно от следните институции: Moody's, Standard and Poor's, Fitch, Българска Агенция за Кредитен рейтинг. На тази база, от една страна, се определят показателите за PD (вероятности за неизпълнение), като се използват публичните данни на PD рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, чрез промяната на рейтинга на съответната банка от период в период, Дружеството оценява наличието на завишен кредитен риск.

Загубите при неизпълнение се оценяват по формулата за изчисление на очакваните кредитни загуби е: $ECL = PD \times LGD \times EAD$, където:

ECL е показателя за очаквани кредитни загуби

PD е показателя за вероятност за неизпълнение

LGD е показателя за загубата при неизпълнение, и

EAD е показателя на сума на експозицията при неизпълнение.

При определянето на LGD се взема предвид наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по съответните банкови сметки.

На база на направените анализи, базирайки се на рейтингите на обслужващите банки и рефериращите на тях PD, ръководството е определило, че очакваните кредитни загуби за паричните средства в банки са несъществени по размер. На това основание дружеството не е признало очаквани кредитни загуби на паричните средства към 31.12.2023 г. и 31.12.2022 г. (Приложение № 21).

2.22.3. Парични средства на Фонда за гарантиране на сетълмента в банка в несъстоятелност

Паричните средства на Фонда за гарантиране на сетълмента включват средства в размер на 469 хил. лв. (Приложение № 21.1), които са в банка обявена в несъстоятелност. Рискът от инвестирането на средствата на Фонда за гарантиране на сетълмента се поема от неговите членове, задълженията, които към 31.12.2023 г. са в размер на 1,596 хил. лв., поради което в индивидуалния финансов отчет блокираните средства са нетират срещу задълженията към членовете на Фонда (Приложение № 26).

От февруари 2015 г. е временно спряно възстановяването на средства от Фонда, при прекратяване на членство в Централен депозитар АД. Постъпилите искания в следствие за възстановяване на средства от Фонда, се одобряват до размера на разполагаемите средства (нетно, след нетиране на блокираните средства в банката в несъстоятелност) по партидата на съответния участник.

2.22.4. Провизии

По откритите граждански иски срещу Дружеството, по които все още не са заведени съдебни дела, ръководството е преценило, съвместно с адвокатите му, че на настоящия етап вероятността и рисковете за негативен изход по тези дела е много нисък, поради което не са признати провизии за задължения в отчета за финансовото състояние.

3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

3.1. Информация за видовете приходи

Приходите от предоставяне на услуги включват:

	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Такси за поддържане на регистър	1,143	981
Такси за извършване на услуги на инвестиционни посредници - членове на Централен депозитар АД	672	895
Годишна такса за членство в Централен депозитар АД	272	210
Такси по агентски услуги в качеството на Централен депозитар за трансфериране на лихви и дивиденди	281	226
Такси по регистрация и дерегистрация на емисии от ценни книжа	243	184
Вписване на особени залози	196	263
Такси от закриване на партида на емитенти	37	25
Такси за регистрационен агент	15	16
Такси за издаване на ISIN код	131	13
Справки и други услуги	41	34
Общо	3,031	2,847

3.2. Салда по договори с клиенти

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Търговски вземания (Приложение № 19)	94	92
Пасиви по договори с клиенти – трети лица	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Получени плащания (аванси), в т.ч.:	<u>84</u>	<u>84</u>
Текуща част (Приложение № 24)	84	84
Нетекуща част	-	-

4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА

Другите доходи от дейността включват:

	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Комисионна за поддръжка на LEI код	3	2
Получено финансиране	-	24
Други	3	3
Общо	6	29

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

Разходите за материали включват:

	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Поддръжка и експлоатация на МПС	11	14
Канцеларски материали и консумативи	10	10
Активи под стойностен праг	8	16
Общо	29	40

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

Разходите за външни услуги включват:

	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Разходи за поддръжка на информационни технологии	382	327
Поддръжка на офис, офис техника, автомобили	261	208
Граждански договори	127	41
Годишни такси за членство и абонамент	73	58
Наеми (извън обхвата на МСФО 16)	50	46
Съобщения и комуникации	31	30
Електроенергия, отопление и вода	26	47
Одиторски услуги	20	15
Банкови такси и комисионни	8	8
Консултантски и юридически услуги	2	14
Други услуги	66	86
Общо	1,046	880

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

Разходите за персонала включват:

	2023	2022
	BGN '000	BGN '000
Възнаграждения и заплати	1,276	1,304
Вноски по социалното осигуряване	174	181
Социални придобивки и надбавки	76	33
Начислени суми за неизползвани платени отпуски и осигуровки върху тях	109	103
Начислени суми за задължения към персонала при пенсиониране (<i>Приложение № 23</i>)	9	16
Общо	1,644	1,637

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

Другите разходи за дейността включват:

	2023	2022
	BGN '000	BGN '000
Данък върху добавена стойност (непризнат кредит)	106	101
Обучения	42	30
Отчисления за Гаранционен фонд (<i>Приложение № 22</i>)	30	28
Командировки	26	17
Други данъци и такси	9	1
Представителни мероприятия	5	15
Обезценки на вземания (<i>Приложение № 19</i>)	7	24
Други	7	5
Общо	232	221

9. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

Финансовите приходи и разходи включват:

	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Финансови приходи	63	50
Приходи от лихви по дългосрочни дългови инвестиции	61	48
Приходи от лихви по депозити и текущи банкови сметки	1	1
Положителни курсови разлики	1	1
Финансови разходи	(1)	(1)
Разходи за лихви по задължения по лизинг	(1)	(1)
Общо	62	49

10. РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

Индивидуален отчет за всеобхватния доход (печалба или загуба за годината)	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Данъчна печалба/(загуба) за годината по данъчна декларация	21	(20)
Текущ разход за данък върху печалбата за годината	(2)	-
<i>Отсрочени данъци върху печалбата от:</i>		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	(1)	(4)
Общо разход за данък върху печалбата, отчетен в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	(3)	(4)
Равнение на разхода за данъци върху печалбата определен спрямо счетоводния резултат		
Счетоводна печалба за годината	25	10
Данъци върху печалбата – 10% (2022: 10%)	(2)	(1)
<i>От непризнати суми по данъчна декларация</i>		
Свързани с постоянни данъчни разлики	(1)	(3)
Общо разход за данък върху печалбата, отчетен в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	(3)	(4)

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

11. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

<i>Другият всеобхватен доход</i> включва:	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Компоненти, които нама да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата		
Последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи	(15)	51
	<u>(15)</u>	<u>51</u>
Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата		
Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход:	69	(397)
<i>Печалби/(Загуби), възникнали през годината</i>	69	(390)
<i>Рекласификационни корекции, включени в печалбата или загубата за текущата година</i>	-	(7)
	<u>69</u>	<u>(397)</u>
Данък върху доходите, свързан с компонентите на другия всеобхватен доход	-	-
Общо друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци	<u>54</u>	<u>(346)</u>

12. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Сгради		Компютърна техника		Транспортни средства		Офис обзавеждане и оборудване		Активи в процес на придобиване		Общо	
	2023 BGN '000	2022 BGN '000	2023 BGN '000	2022 BGN '000	2023 BGN '000	2022 BGN '000	2023 BGN '000	2022 BGN '000	2023 BGN '000	2022 BGN '000	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Отчетна стойност												
Салдо към 1 януари	821	821	579	565	187	187	118	89	4	4	1,709	1,666
Придобити	-	-	23	45	19	-	-	29	-	-	42	74
Отписани	-	-	-	(31)	-	-	-	-	-	-	-	(31)
Салдо към 31 декември	821	821	602	579	206	187	118	118	4	4	1,751	1,709
Натрупана амортизация												
Салдо към 1 януари	(205)	(173)	(495)	(483)	(62)	(30)	(64)	(55)	-	-	(826)	(741)
Начислена амортизация за годината	(33)	(32)	(40)	(43)	(32)	(32)	(13)	(9)	-	-	(118)	(116)
Отписана амортизация	-	-	-	31	-	-	-	-	-	-	-	31
Салдо към 31 декември	(238)	(205)	(535)	(495)	(94)	(62)	(77)	(64)	-	-	(944)	(826)
Балансова стойност към 31 декември	583	616	67	84	112	125	41	54	4	4	807	883
Балансова стойност към 1 януари	616	648	84	82	125	157	54	34	4	4	883	925

Отчетната стойност на напълно амортизираните дълготрайни материални активи, представени в отчета за финансовото състояние към 31.12.2023 г., които продължават да се използват в дейността, е 482 хил. лв. (31.12.2022 г.: 460 хил. лв.).

В състава на транспортните средства са отчетени активи „право на ползване“, придобити през 2021 г. Към 31.12.2023 г. отчетната стойност на тези активи е в размер на 27 хил. лв. (31.12.2022 г.: 27 хил. лв.), натрупаната амортизация 17 хил. лв. (31.12.2022 г.: 10 хил. лв.), балансова стойност 10 хил. лв. (31.12.2022 г.: 17 хил. лв.) (Приложение № 31).

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

13. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	<i>Програмни продукти</i>		<i>Активи в процес на придобиване</i>		<i>Общо</i>	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
<i>Отчетна стойност</i>						
Салдо към 1 януари	694	664	50	-	744	664
Придобити	100	30	-	50	100	80
Трансфер	50	-	(50)	-	-	-
Салдо към 31 декември	844	694	-	50	844	744
<i>Натрупана амортизация</i>						
Салдо към 1 януари	(663)	(643)	-	-	(663)	(643)
Начислена амортизация за годината	(5)	(20)	-	-	(5)	(20)
Салдо към 31 декември	(668)	(663)	-	-	(668)	(663)
Балансова стойност към 31 декември	176	31	-	50	176	81
Балансова стойност към 1 януари	31	21	50	-	81	21

Отчетната стойност на напълно амортизираните програмни продукти представени в отчета за финансовото състояние към 31.12.2023 г., които продължават да се използват в дейността, е 655 хил. лв. (31.12.2022 г.: 572 хил. лв.).

14. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Централен депозитар АД отчита като инвестиции в дъщерни предприятия придобитите акции и дялове в следните дружества:

Наименование	Процент участие	31.12.2023	31.12.2022
		BGN'000	BGN'000
„Клиър екс“ АД	60.00%	300	300
„БД Консулти“ ООД	42.50%	43	43
		343	343

Предметът на дейност на учредените дъщерни дружества е както следва:

- „Клиър екс“ АД - извършване на услуги като клирингова къща във връзка със сделки с електрическа енергия, природен газ и стоки, сключени на организиран пазар;
- „БД Консулти“ ООД - административно, финансово и деловодно обслужване.

15. ИНВЕСТИЦИИ В СЪВМЕСТНИ ДРУЖЕСТВА

Инвестициите на Централен депозитар АД в съвместни дружества включва участие в дружеството Колективно финансиране АД в размер на 94 хил. лв. (31.12.2022 г.: няма).

На 19.06.2023 г. Централен депозитар АД, Клиър Екс АД и Българска фондова борса АД правят набирателна вноска по създаването на дружеството Колективно финансиране АД с предмет на дейност - предоставяне на услуги за колективно финансиране чрез организиране, управление и експлоатация на платформа за колективно финансиране по чл.164, т.9 от ЗППЦК. На 03.11.2023 г. с решение № 993 - ДУКФ Колективно финансиране АД получава лиценз от Комисията по финансов надзор за осъществяване на дейността си, а на 13.11.2023 г. е вписано и в Търговския Регистър.

Капиталът на дружеството е 150 хил. лв., разпределен в 150,000 акции с номинална стойност 1 (един) лев.

16.1 ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОЦЕНЯВАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

Към 31 декември 2023 г. Дружеството притежава на финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с балансова стойност 2,125 хил. лв. (31.12.2022 г.: 2,061 хил. лв.)

Към 31.12.2023 г. и 31.12.2022 г. финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход включват инвестиции в три емисии държавни ценни книжа - облигации, закупени с премия, издадени от Министерство на финансите на РБългария, както следва:

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

31.12.2023 година

Емисия	Валута	Дата на издаване	Дата на падеж	Лихва по купон	Номинал	Справедлива стойност в оригинална валута	Справедлива стойност в лева
				%	'000	'000	BGN'000
BG2030022219	BGN	28.09.2022	28.03.2028	3.20	450	448	448
XS1208855889	EUR	26.03.2015	26.03.2027	2.63	800	805	1,574
BG2040019213	BGN	21.06.2019	21.06.2039	1.50	180	103	103

31.12.2022 година

Емисия	Валута	Дата на издаване	Дата на падеж	Лихва по купон	Номинал	Справедлива стойност в оригинална валута	Справедлива стойност в лева
				%	'000	'000	BGN'000
BG2030022219	BGN	28.09.2022	28.03.2028	3.20	450	421	421
XS1208855889	EUR	26.03.2015	26.03.2027	2.63	800	790	1,545
BG2040019213	BGN	21.06.2019	21.06.2039	1.50	180	95	95

Падежът на купонните плащания на облигациите е веднъж в годината до датата на падежа за евровите облигации и два пъти в годината до датата на падежа за левовите облигации.

Притежаваните от Дружеството инвестиции в дългови ценни книжа са класифицирани в Ниво 1 на йерархия на справедливите стойности (Приложение № 2.21).

Таблицата по-долу показва равенство между началните и крайните салда на справедливите стойности на Ниво 1:

Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

	Ниво 1
	BGN'000
Салдо към 1 януари 2023 г.	<u>2,061</u>
Начислен приход от лихви по ефективен лихвен процент, включен в текущата печалба за годината (Приложение № 9)	61
Получени лихви	<u>(58)</u>
Нереализирана печалба, включена в друг всеобхватен доход	<u>61</u>
Салдо към 31 декември 2023 г.	<u><u>2,125</u></u>

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА**

	<i>BGN'000</i>
Салдо към 1 януари 2022 г.	<u>2,426</u>
Покупки	427
Начислен приход от лихви по ефективен лихвен процент, включен в текущата печалба за годината (Приложение № 9)	48
Получени лихви	(52)
Падежирала емисия	(391)
Нереализирана загуба, включена в друг всеобхватен доход	<u>(397)</u>
Салдо към 31 декември 2022 г.	<u>2,061</u>

16.2 ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОЦЕНЯВАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ НА ФОНДА ЗА ГАРАНТИРАНЕ НА СЕТЪЛМЕНТА

Към 31.12.2023 г. и 31.12.2022 г. от името на Фонда за гарантиране на сетълмента е закупена с премия една емисия държавни ценни книжа – облигации с покупна стойност 148 хил. лв., издадена от Министерство на финансите на РБългария както следва:

31.12.2023 година

Емисия	Валута	Дата на издаване	Дата на падеж	Лихва по купон	Номинал	Справедлива стойност в оригинална валута	Справедлива стойност в левова равностойност 31.12.2023
				%	'000	'000	BGN'000
BG2030022219	BGN	28.09.2022	28.03.2028	3.20	150	139	148

31.12.2022 година

Емисия	Валута	Дата на издаване	Дата на падеж	Лихва по купон	Номинал	Справедлива стойност в оригинална валута	Справедлива стойност в левова равностойност 31.12.2022
				%	'000	'000	BGN'000
BG2030022219	BGN	28.09.2022	28.03.2028	3.20	150	139	139

Закупените от името на Фонда за гарантиране на сетълмента инвестиции в дългови ценни книжа, са класифицирани в Ниво 1 на йерархия на справедливите стойности (Приложение № 2.21).

Таблицата по-долу показва равнение между началните и крайните салда на справедливите стойности на Ниво 1:

Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

	<i>Ниво 1</i>
	<i>BGN'000</i>
Салдо към 1 януари 2023 г.	<u>139</u>
Начислени лихви по ефективен лихвен процент	6
Получени лихви	(5)
Нереализирана печалба, включена в друг всеобхватен доход	<u>8</u>
Салдо към 31 декември 2023 г.	<u><u>148</u></u>
	 <i>BGN'000</i>
Салдо към 1 януари 2022 г.	<u>-</u>
Покупки	139
Начислени лихви по ефективен лихвен процент	1
Нереализирана загуба, включена в друг всеобхватен доход	<u>(1)</u>
Салдо към 31 декември 2022 г.	<u><u>139</u></u>

Начислените лихви по финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход на ФГС се представят като задължение към членовете на ФГС.

17. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ

Другите дългосрочни вземания включват:

	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Суми по договор за цедиране на вземане по депозит в банка	94	94
Други вземания	<u>3</u>	<u>3</u>
Общо	<u><u>97</u></u>	<u><u>97</u></u>

Суми по договор за цедиране на вземане по депозит в банка

Банката е поставена първоначално под специален надзор през месец юни 2014 г. и в последствие обявена в несъстоятелност през м.април 2015 г. Първоначалната стойност на придобитите вземания по договор за цесия е в размер на 750 хил. лв. и номинал – 1,000 хил. лв.

Договорът за цесия съдържа специфични прекратителни условия, в случай на бъдещи събития, независещи от депозитара, и които биха могли да настъпят във връзка с особеностите на казуса по промените в статута на банката и произтеклите от това множество цесионни сделки, и потенциална

възможност от оспорване и отмяна на извършената цесия и прихващане от страна на синдиците на банката. Срокът за такова оспорване е изтекъл на 22.04.2017 г.

През 2017 година от синдиците на банката е предявен иск срещу цедента за обявяване за недействително на извършеното прихващане и цесия с Дружеството. Поради това обстоятелство, както и съдържащите се в договора за цесия специфични прекратителни условия, и нарастналата потенциална възможност от оспорване и отмяна на извършената цесия и прихващане от страна на синдиците на банката, в отчета за всеобхватния доход за 2017 г. е начислена обезценка на вземането по тази цесия в размер на 578 хил. лв. Размерът на обезценката е определен до нетния размер на гарантираното по закон вземане от банки от 196 хил. лв. (100 хил. евро) и сумата от 102 хил. лв., представляваща платените от цедента на депозитара суми по договора за цесия, които биха били дължими, ако евентуално прекратителните условия по договора влязат в сила.

С решение №8 от 27.05.2021 г. Конституционният съд на РБ обяви за противоконституционни разпоредбите на § 5, ал. 1- 4, § 6, ал. 1 и 2, § 7 и § 8 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за банковата несъстоятелност (обн. ДВ, бр. 22 от 2018 г., доп. ДВ, бр. 33 от 2019 г., в сила от 19.04.2019 г.), чл. 60а, ал. 1 от Закона за банковата несъстоятелност (обн. ДВ, бр. 22 от 2015 г., доп. ДВ, бр. 33 от 2019 г., в сила от 19.04.2019 г.), § 16 от Закона за изменение и допълнение на Закона за банковата несъстоятелност (обн. ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 11.08.2015 г.) и чл. 60б, ал. 1, 2 и 3 от Закона за банковата несъстоятелност (обн. ДВ, бр. 22 от 2018 г., в сила от 16.03.2018 г.). Решението на Конституционния съд на РБ би могло да се счита като благоприятно обстоятелство, което може да послужи като основание за реализиране правата на Централен депозитар АД по Договора за цесия от 2014 г. Съответно, с решение от 2021 г. на Апелативен съд - София е отменено решението на Софийски градски съд от 2019 г., с което на основание на Закона за банковата несъстоятелност (чл. 59, ал. 5) е обявено за недействително по отношение на кредиторите на несъстоятелността на банката в несъстоятелност.

Решението на Апелативен съд - София е обжалвано пред Върховия касационен съд (ВКС), но с окончателно определение от 2022г. на ВКС касационната жалба не е допусната за разглеждане по същество и решението на Апелативен съд - София от 2021 г. е влязло в сила.

Съответното съдебното производство по спора е приключило с влязло в сила съдебно решение на Апелативния съд през 2022 г., което установява, че цесията не е недействителна и длъжникът следва, по силата на споразумението, да продължи плащанията.

Към 31.12.2023 г. ръководството отново е направило анализ и преценка за събираемостта на вземането, като е взело предвид и новонастъпили обстоятелства, възникнали към датата на съставяне на настоящия финансов отчет и свързани с водени предварителни преговори за сключване на договор за продажба на обезцененото вземане. В резултат на този анализ, ръководството е отчетло, че все още е

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

налище значителна несигурност относно вероятността за частично събиране на вземането по договора за цесия и поради това не е отчетено частично възстановяване на обезценката във финансовия отчет на Дружеството към 31.12.2023 г.

18. АКТИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

Отсрочените данъци върху печалбата към 31 декември са свързани със следните обекти в индивидуалния отчет за финансовото състояние:

	<i>временна разлика</i>	<i>Данък</i>	<i>временна разлика</i>	<i>данък</i>
	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Дълготрайни активи	(10)	(1)	(10)	(1)
Начисления за неизползвани отпуски	152	15	149	15
Обезценка на вземания	105	10	123	12
	578	58	578	58
Обезценка на цедирани вземания				
Дългосрочни задължения към персонала	7	1	1	-
Активи по отсрочени данъци върху печалбата	825	83	841	84

	<i>временна разлика</i>	<i>Данък</i>	<i>временна разлика</i>	<i>данък</i>
	<i>31.12.2022</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>31.12.2021</i>	<i>31.12.2021</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Дълготрайни активи	(10)	(1)	(10)	(1)
Начисления за неизползвани отпуски	149	15	169	17
Обезценка на вземания	123	12	110	11
	578	58	578	58
Обезценка на цедирани вземания				
Дългосрочни задължения към персонала	1	-	37	3
Активи по отсрочени данъци върху печалбата	832	84	884	88

При признаване на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на Дружеството да генерира достатъчна данъчна печалба.

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА**

Изменението в салдото на отсрочените данъци за годината е както следва:

<i>Отсрочени данъчни активи</i>	<i>Салдо на 1 януари 2022 година</i>	<i>Признати в отчета за всеобхватния доход (в печалбата за годината)</i>	<i>Салдо на 31 декември 2023 година</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Дълготрайни активи	(1)	-	(1)
Начисления за неизползвани отпуски	15	-	15
Обезценка на вземания	12	(2)	10
Обезценка на цедирани вземания	58	-	58
Дългосрочни задължения към персонала	-	1	1
Общо	84	(1)	83

<i>Отсрочени данъчни активи</i>	<i>Салдо на 1 януари 2022 година</i>	<i>Признати в отчета за всеобхватния доход (в печалбата за годината)</i>	<i>Салдо на 31 декември 2022 година</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Дълготрайни активи	(1)	-	(1)
Начисления за неизползвани отпуски	17	(2)	15
Обезценка на вземания	11	1	12
Обезценка на цедирани вземания	58	-	58
Дългосрочни задължения към персонала	3	(3)	-
Общо	88	(4)	84

19. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

	<i>31.12.2023 BGN '000</i>	<i>31.12.2022 BGN '000</i>
Търговски вземания	260	251
Провизия за обезценка за кредитни загуби	(166)	(159)
Общо	94	92

Търговските вземания са свързани основно с такси за поддържане книга на акционерите/облигационерите по извършени услуги от Централния депозитар. Те са левови, и безлихвени. Таксите са дължими към датата на извършване на услугата, поради което всички налични вземания са с просрочие. При закъснение в изплащането на таксите за поддържане книга на акционерите/облигационерите, обичайно повече от 180 дни, Дружеството приема, на база своя исторически опит със събираемостта на тези вземания, че са налице индикатори за обезценка, и

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА**

започва да признава такава (чрез коректив) в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (печалбата или загубата за годината) (Приложение № 2.22.2).

Движението на коректива за обезценка на търговските вземания е представен в таблицата по-долу:

	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо към 1 януари	159	136
Начислена обезценка	7	32
Възстановена обезценка	-	(8)
Отписан коректив за кредитни загуби	-	(1)
Салдо към 31 декември	166	159

20. ДРУГИ ТЕКУЩИ АКТИВИ

Другите текущи активи включват:

	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12. 2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Предплатени разходи	100	105
Гаранционен депозит за присъединяване към T2S	97	98
Други	7	6
Общо	204	209

Предплатените разходи включват застраховки, едногодишни такси и лицензи.

21. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

21.1 *Паричните средства и паричните еквиваленти* на Фонда за гарантиране на сетълмента включват:

	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12. 2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Парични средства в разплащателни сметки	967	885
Парични средства и парични еквиваленти, посочени в индивидуалния отчет за финансовото състояние	967	885
Нетни парични потоци на Фонда за гарантиране на сетълмента, включени в индивидуалния отчет за паричните потоци, в т.ч.:		
<i>Вноски на членове в системата за сетълмент</i>	82	(18)
<i>Покупка на ценни книжа</i>	-	(139)

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА**

21.2 Паричните средства и паричните еквиваленти на Централния депозитар включват:

	31.12.2023	31.12. 2022
	BGN '000	BGN '000
Парични средства в разплащателни сметки	3,046	3,554
Депозити с оригинален матуритет до 12 месеца	1,232	1,230
Парични средства в каса	4	5
Парични средства и парични еквиваленти, посочени в индивидуалния отчет за финансово състояние:	4,282	4,789
Начислени, непадежирали лихви по банкови депозити	-	(1)
Парични средства и парични еквиваленти, посочени в индивидуалния отчет за паричните потоци:	4,282	4,788

Към 31.12.2023 г. паричните средства в разплащателни и депозитни сметки на Централния депозитар включват парични средства на клиенти в размер на 554 хил. лв. (31.12.2022 г.: 1,624 хил. лв.).

Срочните депозити в банки са левови. Те имат инвестиционно предназначение, но Дружеството има свободен достъп до средствата, съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита, независимо от оригиналния срок / матуритет на съответния депозит.

Лихвените равнища на депозитите са в границите до 1% (31.12.2022 г.: до 1%) в зависимост от сумата и срока на депозита, вида на валутата и пазарните условия.

22. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

	31.12.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Основен акционерен капитал	1,400	1,400
Премиен резерв	1,880	1,880
Законови резерви	1,088	1,088
Специфичен законов резерв (Гаранционен фонд)	2,609	2,579
Други резерви	150	150
Резерв по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(82)	(151)
Натрупани загуби	(33)	(35)
Общо	7,012	6,911

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

Основен капитал

Към 31 декември 2023 г. регистрираният акционерен капитал на Централен депозитар АД възлиза на 1,400 хил. лв., (31.12.2022: 1,400 хил. лв) разпределен в 14,000 обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност на акция 100 лева.

Премияен резерв

На извънредно общо събрание на акционерите проведено на 25 ноември 2021 г. е взето решение за увеличение на капитала на Дружеството от 1 000 000 (един милион) лева на 1 400 000 (един милион четиристотин хиляди) лева чрез издаване на нови 4 000 (четири хиляди) броя обикновени поименни безналични акции, всяка една с право на един глас, номинална стойност 100 (сто) лева и емисионна стойност 570 (петстотин и седемдесет) лева.

Премияният резерв е формиран от разликата между емисионната и номиналната стойност на емитираните акции.

Законови резерви

Законовите резерви са формиран в съответствие с изискванията на Закона за публично предлагане на ценни книжа, на разпоредбата на чл.246 от Търговския закон и на Наредба № 8 на КФН за Централен депозитар на ценни книжа.

Специфичен законов резерв (Гаранционен фонд)

Специфичният законов резерв (Гаранционен фонд) е формиран съгласно чл. 132 от ЗППЦК – „Гаранционен фонд” както следва: а) от 50 % от превишението на приходите над разходите на депозитара за периода до 29.07.2011 г., б) от вноски на членовете му, чието членство е прекратено в резултат на санкция и в) от отчисления в размер на 1 % от/на база приходите от дейността на Дружеството за всяка отчетна година. За 2023 г. размерът на направените отчисления е 30 хил. лв. (2022 г.: 28 хил. лв.) (Приложение № 8).

Други резерви

Другите резерви са формиран от разпределение на печалбата в предходни години.

Резерв по финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Резервът по финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход в размер на 82 хил. лв. – отрицателна стойност (31.12.2022 г.: 151 хил. лв. – отрицателна стойност) е формиран от ефектите от последваща оценка до справедлива стойност на дългосрочните дългови инвестиции.

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

Движението на резерва по финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е както следва:

	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Салдо към 1 януари	(151)	246
Нетна печалба/(загуба) от преоценки на дългосрочни дългови инвестиции	69	(397)
Салдо към 31 декември	(82)	(151)

Неразпределени печалби/(Натрупани загуби)

Към 31 декември 2023 г. *натрупаната загуба* е в размер на 33 хил. лв. (31.12.2022 г.: 35 хил. лв.) и включва признатата натрупана актюерска загуба в размер на 50 хил. лв. (31.12.2022 г.: 35 хил. лв.), отчетена при последващи оценки на плановете с дефинирани пенсионни доходи.

23. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на Дружеството за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на индивидуалния отчет за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст. Съгласно Кодекса на труда в България всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако има трудов стаж над 10 години в същото предприятие, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи (Приложение № 2.16). За определяне на тези задължения Дружеството е направило актюерска оценка, като е ползвало услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Сегашна стойност на задълженията на 1 януари	60	145
Разход за текущ стаж	6	10
Разход за лихви	3	6
Извършени плащания през годината	-	(50)
Актюерски загуби от последващи оценки, в т.ч.:	15	(51)
<i>Актюерски загуби/(печалби), възникнали от промени във финансовите предположения</i>	15	(50)
<i>Актюерски печалби, възникнали от промяна на демографски предположения</i>	-	(1)
Сегашна стойност на задълженията на 31 декември	84	60

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

Начислените суми, признати в индивидуалния отчет за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране, са както следва:

	2023	2022
	BGN '000	BGN '000
Разходи за текущ трудов стаж	6	10
Разходи за лихви	3	6
Извършени плащания през годината	-	(50)
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата	9	(34)
Ефекти от последващи оценки на задълженията към персонала при пенсиониране, в т.ч.: <i>Актуерски загуби/(печалби), възникнали от промени във финансовите предположения</i>	<i>15</i>	<i>(51)</i>
Компоненти на разходите по плановете с дефинирани доходи, признати в други компоненти на всеобхватния доход	15	(51)
Общо	24	(85)

При определяне на настоящата стойност към 31.12.2023 г. са направени следните ключови предположения:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 4.03% (2022 г.: 5.00%). Направеното предположение се базира на данните от Европейската централна банка за Дългосрочен лихвен процент за целите на конвергенцията – 10 години падеж, деноминиран в български лева;
- предположението за бъдещо ниво на работните заплати се базира на направените бюджети и на предоставената информация от ръководството на Дружеството и е 10% ръст за следващата година и 1% годишен ръст на заплатите в дългосрочен план (2022 г.: 1% за първата година и 1% в краткосрочен план);
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2020 г. – 2022 г. (2022 г.: 2019 г. – 2021 г.);
- темп на текучество – NORMDIST(t; 15; 6; 1), определен на база нормално разпределение със средна стойност 15 г. и стандартно отклонение 6 (2022 г.: NORMDIST(t; 15; 6; 1).

Този план с дефинирани доходи създава експозиция на Дружеството към следните рискове: инвестиционен, лихвен, риск свързан с дълголетие и риск свързан с нарастването на работните заплати. Ръководството на Дружеството ги оценява по следния начин:

- за инвестиционния – доколкото това е нефондиран план, Дружеството следва да наблюдава

и текущо балансира предстоящите плащания по него с осигуряването на достатъчен паричен ресурс. Историческият опит, а и структурата на задължението, показват, че необходимият по години ресурс не е съществен спрямо обичайно поддържаните ликвидни средства;

- за лихвения – всяко намаление на доходността на ДЦК с подобна срочност води до увеличение на задължението по плана;
- за риска, свързан с дълголетие – сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка и актуална информация за смъртността на участниците в плана. Увеличението на очакваната продължителност на живота би повлияла за евентуално увеличение на задължението. През последните години се наблюдава относителна устойчивост на този показател; и
- за риска, свързан с нарастването на работните заплати – сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка за бъдещото нарастване на работните заплати на участниците в плана. Такова увеличение би довело до увеличение на задължението по плана.

Анализът на чувствителността на основните актюерски предположения, представен по-долу се основава на разумно възможните промени в тези предположения към края на отчетния период като се приема, че останалите остават непроменени:

- ако дисконтовият процент е с 0.5% по-висок/(по-нисък), това би довело до (намаление с 5 хил. лв./увеличение с 5 хил. лв. на отчетеното задължение към персонала при пенсиониране към 31.12.2023 г.;
- ако очакваният ръст на заплатата се увеличи/(понижи) с 1.0%, това би довело до увеличение с 7 хил. лв./(намаление с 7 хил. лв.) на отчетеното задължение към персонала при пенсиониране към 31.12.2023 г.;
- ако очакваното текучество на персонала се увеличи/(понижи) с 1 бр. това би довело до (намаление със 7 хил. лв./увеличение със 7 хил. лв. на отчетеното задължение към персонала при пенсиониране към 31.12.2023 г.

Средната продължителност на задължението по плановете за дефинирани доходи към 31.12.2023 г. е 18.52 години.

През следващите пет финансови години, Дружеството не очаква да изплаща обезщетения при пенсиониране.

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

24. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Търговските задължения включват:	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Задължения към инвестиционни посредници	135	156
Пасиви по договори с клиенти	84	84
Задължения към доставчици	67	43
Общо	286	283

Задълженията към инвестиционни посредници са свързани с поддържани от тях сметки към депозитара съгласно целите на дейността. Те са левови, текущи и безлихвени.

Задълженията към доставчици са по доставка на услуги и са левови, текущи и безлихвени. Те включват задължения към свързани лица в размер на 24 хил. лв. (31.12.2022 г.: 5 хил. лв.), (Приложение № 32).

Пасивите по договори с клиенти, включват предплатените такси, основно такси за поддържане регистъра на акционерите или облигационерите за 2024 г. (респ. 2023 г.).

25. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ТРЕТИ ЛИЦА

Задълженията към трети лица са свързани с плащания по:

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Задължения по плащане на дивиденди и плащане на облигационни емисии (лихви и главница)	403	874
Задължения по търговия на емисия права на емитенти	151	151
Общо	554	1,025

Задълженията по плащане на дивиденди и плащания по облигационни емисии представляват:

а) средства, преведени от емитентите за извършване на съответното плащане, които към момента на изготвяне на отчета не са преведени по сметки на инвестиционните посредници за изплащане на крайните инвеститори; б) върнати от инвестиционни посредници неизплатени дивиденди, които Централен депозитар възстановява по сметка на емитентите.

Задълженията по търговия на емисия права на емитенти представляват средствата, постъпили от продажба на права в рамките на процедури по увеличение на капитала акционерни дружества чрез емисия на права. След приключване на процедурата средствата се превеждат по сметка на съответните титуляри.

Задълженията са текущи, безлихвени и в лева.

26. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ГАРАНЦИОННИ ФОНДОВЕ

26.1 Гаранционен фонд за обезщетяване на вреди:

Задълженията по Гаранционния фонд за обезщетяване на вреди в размер на 83 хил. лв. (31.12.2022 г.: 80 хил. лв.) включват първоначалните и последващите вноски на членовете на Централен депозитар във фонда (Приложение № 2.14).

26.2 Фонд за гарантиране на сетълмента на финансови инструменти:

Към 31.12.2023 г. задълженията към Фонда за гарантиране на сетълмента на финансови инструменти са в размер на 1,127 хил. лв. (31.12.2022 г.: 1,024 хил. лв.)

Фонд за гарантиране на сетълмента на финансови инструменти е прехвърлен от БФБ София АД на 01.10.2013 г. съгласно изменение в нормативната уредба, регулираща дейността на Централния депозитар АД (Приложение № 1.2. и № 2.14), както и на база на сключени индивидуални анекси към договорите за набиране на задължения на членовете на БФБ, свързани с прекратяване на гаранционния фонд към БФБ и създаване на Фонд за гарантиране на сетълмента към Централния депозитар АД от 1.10.2013 г.

Задълженията по него включват първоначалните и последващите вноски на членовете на Системата за клиринг и сетълмент (Приложение № 2.14) в размер на 1,596 хил. лв. (31.12.2022 г.: 1,494 хил. лв.), от които с Решение на Комитета за управление на Фонда от 04.02.2015. са приспаднати блокирани средства по парична сметка на фонда в КТБ - банка обявена в несъстоятелност /банка депозитар на Фонда до юни 2014 г. на стойност 469 хил. лв. (31.12.2022 г.: 469 хил. лв.).

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

27. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ

Задълженията към персонала и социалното осигуряване включват:

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Задължения по неизползвани компенсиреми отпуски	154	147
Задължения за социално и здравно осигуряване	26	27
Задължения за социално осигуряване върху неизползвани отпуски	20	24
Общо	200	198

28. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ

Задълженията за данъци включват:

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
ДДФЛ	16	9
Данък върху разходите	4	4
Общо	20	13

29. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Другите текущи задължения включват:

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Гаранционни депозити	35	39
Задължения за съучастия	9	9
Други	-	4
Общо	44	52

Гаранционните депозити, представляват гаранционна вноска, определена от общото събрание на депозитара на членовете на Съвета на директорите, като гаранция за тяхното управление, във връзка с изискванията на чл. 240 от Търговския закон.

30. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

Структурата на финансовите активи и пасиви на Дружеството към 31 декември по категории е посочена по-долу:

	31.12.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Финансови активи		
Финансови активи оценявани по справедлива стойност през другия всеобхватен доход (Приложение № 16.1)	2,125	2,061
Финансови активи оценявани по справедлива стойност на ФГС (Приложение № 16.2)	148	139
Търговски вземания (Приложение № 19)	94	92
Парични средства и парични еквиваленти (Приложение № 21)	5,249	5,674
	<u>7,616</u>	<u>7,966</u>
Финансови пасиви		
Търговски задължения (Приложение № 24)	202	199
Задължения към трети лица (Приложение № 25)	554	1,025
Задължения по Гаранционен фонд (Приложение № 26.1)	83	80
Задължения по ФГС (Приложение № 26.2)	1,127	1,024
Задължения по лизинг (Приложение № 31)	10	17
Други текущи задължения (Приложение № 29)	44	52
	<u>2,020</u>	<u>2,397</u>

В хода на обичайната си дейност Дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързаните

парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху прогнозиране на резултатите от определени области на финансовите пазари за постигане на минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на Дружеството. Политиката в тази област е свързана с извършването на оценки на пазарните обстоятелства във връзка с направените инвестиции и формите за поддържане на ликвидните средства. Част от прилаганите механизми са свързани и с анализ и търсене на приложими решения по отношение определянето на адекватни цени на услугите, предлагани от Централния депозитар АД. Основният стремеж при управлението на рисковете е недопускането на неоправданата им концентрация.

Управлението на риска в Дружеството се осъществява текущо от оперативното ръководство на Дружеството съгласно политиката, определена от Съвета на директорите. Съветът на директорите е приел основни принципи на общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретните процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на недеривативни инструменти.

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложено Дружеството при осъществяване на търговските му операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Пазарен риск

а. Валутен риск

Дружеството не е изложено на валутен риск, защото почти всички негови операции и сделки са деноминирани в български лева и/или евро, доколкото последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон.

Б. Ценови риск

Депозитарът не е изложен на ценови риск за негативни промени в цените на услугите от обичайната си дейност, обект на неговите операции, защото те са специфични и за определен кръг клиенти, като има установени процедури за периодично актуализиране спрямо промените на пазара.

Дружеството е изложено на ценови риск по отношение на притежаваните от него ценни книжа, класифицирани на разположение за продажба, вкл. и поради концентрация в типа книжа. Ръководството оценява като цяло този риск като нисък поради консервативния характер на инвестициите – основно в български държавни ценни книжа. Ръководството е установило процедури за текущо наблюдение на промените в цените, доходността и матуритетната структура на притежаваните държавни ценни книжа, и респ. предприемане на своевременни мерки и действия при наличие на индикатори за по-трайни негативни тенденции, особено сега в обстановката на световната

икономическа криза, респ. текущи и задълбочени анализи на обслужването на вътрешния дълг и възможностите за обслужване в бъдеще от страна на българската държава.

Анализът на чувствителността на резултатите на Дружеството спрямо цените на дълговите ценни книжа, държани от него, е направен на база състоянието и структурата на инвестициите към 31 декември. Ако тези цени се бяха променили с 5 % увеличение/намаление, ефектът към тази дата би се отразил директно върху нетните активи, доколкото дълговите ценни книжа са класифицирани като финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и тяхната преоценка се отчита директно като компонент от тях. Този ефект би бил следният:

	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Нетни активи (през друг компонент на всеобхватния доход – преоценъчен резерв ФА) – увеличение	110	110
Нетни активи (през друг компонент на всеобхватния доход – преоценъчен резерв ФА) – намаление	(110)	(110)

Ръководството на Дружеството не е разглеждало възможността за инвестиции в корпоративни дългови инструменти поради неприемливия кредитен риск и ниската ликвидност.

Ръководството на Дружеството е направило анализ на бизнес модела и спецификата на дългосрочните ценни книжа и е преценило, че те се държат и използват с цел както за събиране на договорните парични потоци, така и за продажбата и пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания на главницата и лихвата върху неиздължената сума на главницата. В резултат на този анализ дългосрочните дългови инструменти са класифицирани като финансови активи, отчитани по справедлива стойност през другия всеобхватен доход.

Кредитен риск

Основните финансови активи на депозитара са под формата на парични средства, по текущи и депозитни банкови сметки, дългосрочни дългови инвестиции и търговски и други краткосрочни вземания.

Кредитният риск е свързан с риска някой от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си към него. Търговските вземания са представени в индивидуалния отчет за финансовото състояние в нетен размер, след приспадане на начислените обезценки по трудносъбираеми вземания. Такива обезценки са направени за вземания, при които се наблюдават събития и условия, идентифициращи загуби от несъбираемост съгласно предишен опит. За целта ръководството на депозитара е разработило система от критерии за групиране на неговите контрагенти и респ. за оценка на събираемостта на вземанията от тях, вкл. необходимостта от признаване на обезценка и изчисляване на нейния размер.

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

Дружеството няма значителна концентрация на кредитен риск.

Като депозитар извършва специализиран вид услуги, по-голямата част от които се осъществяват след заплащане на съответната такса.

Събираемостта на вземанията се контролира текущо и стриктно от отдел „Регистри” и отдел „Счетоводство”, съгласно установената политика на Дружеството. За целта ежедневно се прави преглед на откритите позиции по клиенти, както и получените постъпления, като се извършва равнение и анализ.

Дружеството е приело да използва матрица за провизиране на обезценки от очакваните кредитни загуби на търговските вземания. Последните са групирани в групи (портфейли) от различни сегменти клиенти, които имат сходни характеристики.

За всеки отделен портфейл се разработва отделна матрица. Заложените във всяка матрица проценти се определят на база дните на просрочие, миграционни коефициенти, отразяващи вероятностите едно вземане да прогресира в своето просрочие до зоната на икономическата загуба, и процента на крайната загуба. Обичайно, Дружеството приема, че датата на икономическата загуба от несъбираемост възниква след 180 дни от първия ден на просрочие. Самите проценти се изчисляват първоначално на бази исторически данни, наблюдавани от Дружеството, за период поне от 3 години спрямо датата на индивидуалния финансов отчет. Допълнително, те се коригират чрез включване на възможни ефекти от влиянието на прогнози за макрофактори, когато и за които е установена статистическа корелация, че изменението в тяхното поведение може да окаже съществено влияние на способността на клиентите да обслужват и уреждат задълженията си.

Дружеството регулярно анализира макроикономическите показатели на страната и стопанската среда, в която неговите клиенти оперират и преразглежда оценката си относно потенциалното влияние върху неговата дейност при възможни промени в ключови индикатори, които наблюдава.

Всички други вземания, със специфичен кредитен риск, се наблюдават пряко и текущо от ръководството на Централен депозитар АД.

Дълговите инструменти на Дружеството по справедлива стойност през другия всеобхватен доход включват единствено държавни облигации, които са определени като най-висока категория инвестиции (много добри и добри) от Bloomberg и следователно, се считат за инвестиции с нисък кредитен риск. Ръководството на Дружеството текущо следи рейтингите, определени от Bloomberg, както за определяне на кредитният риск на дълговият инструмент, така и за приблизителна оценка на очакваните кредитни загуби.

Паричните операции са ограничени до няколко първокласни банки (Приложение № 21) с висока репутация и ликвидна стабилност. Допълнително кредитната експозиция в банки текущо се следи и анализира с цел ефективно използване на паричните средства.

Дружеството измерва кредитният риск на паричните средства в банки чрез кредитния рейтинг на банката – контрагент, като е приело, че финансови инструменти с определен външен „инвестиционен кредитен рейтинг“ имат нисък кредитен риск. Обичайно то работи с банки, които имат такъв рейтинг. За тези инструменти то изчислява 12 месечни очаквани кредитни загуби. Банки с рейтинг под инвестиционния кредитен рейтинг се приема, че е налице значително нарастване на кредитния риск.

За определяне на кредитен рейтинг и вероятността от неизпълнение Дружеството използва информация от външна рейтингова агенция - Moody's, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg, чиято методология е утвърдена и съвместима в световен и европейски мащаб. На базата на рейтинга, то прилага и референтните за този рейтинг PD (вероятности за неизпълнение). Очакваните кредитни загуби се изчисляват като се прилагат така установените PD и LGD (загуби при неизпълнение), изчислени като са приспаднати стойностите на гарантирани и/или застраховани суми.

За ограничаване на риска относно паричните средства и предоставени депозити, политика на Дружеството е да ги разпределя по текущи сметки и депозити с различен срок в различни банкови институции в България, с висока репутация и доказана надеждност, с което избягва тяхната концентрация в една финансова институция.

Очакваните кредитни загуби се изчисляват на датата на всеки отчетен период.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация Дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства, добра способност на финансиране на стопанската си дейност, осъществява постоянно контролно наблюдение на фактическите и прогнозни парични потоци по периоди напред и поддържане на равновесие между матуритетните граници на активите и пасивите на Дружеството. Дружеството генерира и разполага с достатъчно собствени оборотни средства и няма необходимост от привлечени средства за извършване на оперативната си дейност. Текущо матуритетът и своевременното осъществяване на плащанията се следи от финансово-счетоводния отдел, като се поддържа ежедневна информация за наличните парични средства и предстоящите плащания. Свободните средства се инвестират в срочни депозити при банки, с обичаен оригинален матуритет от

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

1-12 месеца и български държавни облигации, считани за сравнително нискорискови инструменти, при относително висока доходност.

По-долу са представени финансовите недеривативни пасиви на Дружеството в края на отчетния период, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет и парични потоци. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

<i>BGN 000</i>	<i>на</i>	<i>до 1 м.</i>	<i>от 1</i>	<i>от 3 м.</i>	<i>от 6 м.</i>	<i>от 2 г. до</i>	<i>Общо</i>
<i>31 декември 2023 година</i>	<i>виждане</i>		<i>до 3</i>	<i>до 6 м.</i>	<i>до 1 г.</i>	<i>5 г.</i>	
	*		<i>м.</i>				
Финансови пасиви							
Търговски задължения	-	202	-	-	-	-	202
Задължения към трети лица	403	151	-	-	-	-	554
Задължения по Гаранционен фонд*	83	-	-	-	-	-	83
Задължения по ФГС*	1,127	-	-	-	-	-	1,127
Задължения по лизинг	-	1	1	2	6	-	10
Други текущи задължения	44	-	-	-	-	-	44
Общо финансови пасиви	1,657	354	1	2	6	-	2,020

<i>BGN 000</i>	<i>на</i>	<i>до 1 м.</i>	<i>от 1</i>	<i>от 3 м.</i>	<i>от 6 м.</i>	<i>от 2 г. до</i>	<i>Общо</i>
<i>31 декември 2022 година</i>	<i>виждане</i>		<i>до 3</i>	<i>до 6 м.</i>	<i>до 1 г.</i>	<i>5 г.</i>	
	*		<i>м.</i>				
Финансови пасиви							
Търговски задължения	-	199	-	-	-	-	199
Задължения към трети лица	874	151	-	-	-	-	1,025
Задължения по Гаранционен фонд*	80	-	-	-	-	-	80
Задължения по ФГС*	1,024	-	-	-	-	-	1,024
Задължения по лизинг	-	1	1	2	3	10	17
Други текущи задължения	52	-	-	-	-	-	52
Общо финансови пасиви	2,030	351	1	2	3	10	2,397

*Сумите са изискуеми при отписване на членовете (Приложение № 2.14)

Риск на лихвоносните парични потоци

В структурата на активите и пасивите на Дружеството основните лихвоносни финансови инструменти са паричните средства по текущи банкови сметки, предоставени срочни банкови депозити и български държавни ценни книжа. Затова приходите и оперативните парични потоци са само до известна степен повлияни от промените в пазарните лихвени равнища. Основната част от лихвоносните активи (депозитите в банки и български ценни книжа) са с фиксиран лихвен процент, който се запазва непроменен до падежа на съответния актив.

Към 31.12.2023 г. и към 31.12.2022 г. Дружеството не е изложено на лихвен риск от своите дългосрочни и краткосрочни задължения, защото те са обичайно търговски и не са лихвоносни (и за двете представени години).

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала Дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите и стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитал. И през 2023 г. стратегията на ръководството на Дружеството е да се работи изцяло със собствени средства, генерирани от стопанската му дейност, без да ползва привлечени заемни средства. Тя остава непроменена спрямо 2022 г.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала си. Характерното за него е, че то традиционно финансира дейността си от собствените си генерирани печалби и чрез своите акционери, без използване на дългов капитал.

Справедлива стойност

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба на база позицията, предположенията и преценките на независими пазарни участници на основен или най-изгоден за даден актив или пасив пазар. За своите финансови активи и пасиви Дружеството приема като основен пазар финансовите пазари в България. Затова справедливата стойност на държаните търгуеми ценни книжа се определя на база постигнати котировки на тези пазари и публичната информация за тях. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските и други краткосрочни вземания и задължения, и банковите депозити, Дружеството очаква да реализира тези финансови активи чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Също така, голямата част от финансовите активи и пасиви са краткосрочни по своята същност (търговски вземания, банкови депозити и търговски задължения) и поради това тяхната справедлива стойност може да се приеме, че е приблизително равна на балансовата им стойност.

Доколкото все още не съществува достатъчно пазарен опит, стабилност и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени. Ръководството на Дружеството счита, че при съществуващите по настоящем обстоятелства представените в индивидуалния отчет за финансовото състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА****31. ЛИЗИНГ**

Активи и пасиви, признати в индивидуалния отчет за финансовото състояние

В индивидуалния отчет за финансовото състояние са представени следните обекти и суми, свързани с договори за лизинг:

Активите „право на ползване“ са включени в индивидуалния отчет за финансово състояние към имоти, машини и оборудване – „транспортни средства“ (Приложение №13).

	Транспортни средства	
	2023	2022
	BGN'000	BGN'000
Отчетна стойност		
Салдо към 1 януари	27	27
Увеличения/придобити	-	-
Салдо към 31 декември	<u>27</u>	<u>27</u>
Натрупана амортизация		
Салдо към 1 януари	10	5
Начислена амортизация за годината	7	5
Салдо към 31 декември	<u>17</u>	<u>10</u>
Балансова стойност към 31 декември (Приложение № 13)	<u>10</u>	<u>17</u>

Задълженията по лизинг към 31 декември са както следва:

	2023	2022
	BGN'000	BGN'000
Салдо към 1 януари	<u>17</u>	<u>22</u>
Увеличения	-	-
Начислена лихва	1	1
Плащания	<u>(8)</u>	<u>(6)</u>
Салдо към 31 декември	<u>10</u>	<u>17</u>
в т.ч.		
Дългосрочна част	-	10
Краткосрочна част	10	7

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА**

Разходи, признати в индивидуалния отчет за всеобхватния доход

	2023	2022
	BGN'000	BGN'000
Разходи за амортизации на активи „право на ползване“ (МСФО 16) – Приложение № 13	7	5
Разходи за лихви за задълженията по лизинг – МСФО 16 (включени във финансовите разходи) – Приложение № 9	1	1

Общият изходящ паричен поток по договори за лизинг към 31 декември 2023 г. е в размер на 8 хил. лв. (2022 г.: 6 хил. лв.).

32. СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА*Основен акционер*

Държавата чрез Министерство на финансите (МФ) притежава 43.70% от акциите в основния акционерен капитал на Централен депозитар АД и заедно с държаните от МФ акции от капитала на Българска фондова борса – София АД, има статут на основен акционер.

Предприятие с квалифицирано участие от страна на държавата

Държавата чрез Министерство на финансите, притежава 50.05 % от акциите в основния акционерен капитал на Българска фондова Борса – София АД и притежава контролно влияние върху финансовата и оперативната политика на Дружеството /контрол/. Последното е свързано лице с Централен депозитар АД, доколкото и в двете дружества държавата има квалифицирано участие и общи представители (директори) в съветите на директорите им. Българска Фондова Борса – София АД от своя страна също е акционер в Централен депозитар АД с 4.51 % акционерно участие.

Дъщерни дружества

Клиър Екс АД с основен предмет на дейност: извършване на услуги като клирингова къща във връзка със сделки с електрическа енергия, природен газ и стоки, сключени на организиран пазар.

БД Консулти АД с основен предмет на дейност: административни, счетоводни, финансови и деловодни услуги.

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 ГОДИНА

Сделки със свързани лица

Общият размер на сделките със свързани лица са, както следва:

Продажби на свързани лица	Свързано лице	Вид свързаност	2023	2022
			BGN '000	BGN '000
Информационно обслужване и годишна такса	Българска Фондова Борса – София АД	Предприятие с квалифицирано участие /контрол/ от страна на държавата	45	34

Доставки от свързани лица	Свързано лице	Вид свързаност	2023	2022
			BGN '000	BGN '000
Покупка на услуги	БД Консулти АД	Дъщерно дружество	153	115

Разчети със свързани лица

Задълженията към свързани лица към 31.12.2023 г. са в размер на 24 хил. лв. (31.12.2022 г.: 5 хил. лв.) и са по доставки на услуги (Приложение № 24).

Възнаграждения на ключовия управленски персонал

Съставът на ключовия управленски персонал е оповестен в Приложение № 1.1.

Заплатите и другите краткосрочни доходи на ключовия управленски персонал за 2023 г. възлизат на 270 хил. лв. (2022 г.: 263 хил. лв.), в т.ч.:

- Текущи възнаграждения: 265 хил. лв. (2022 г.: 258 хил. лв.)
- Осигуровки: 5 хил. лв. (2022 г.: 5 хил. лв.)

33. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Не са настъпили събития след 31 декември 2023 г., които да налагат допълнителни корекции и/или оповестявания в индивидуалния финансов отчет на Дружеството за годината, завършваща на 31 декември 2023 г.

Гр. София
ул. "Три уши" № 6, ет.4
Централен депозитар АД

Телефон:(+359 2) 939 19 81
(+359 2) 400 12 41
Факс:(+359 2) 939 19 98
(+359 2) 400 12 56 e-mail:info@csd-bg.bg

www.csd-bg.bg

